جانانه کله

خو راپیښه وکړه

د باز محمد عابد

شعرونو ټولګه

د انټرنیټ په مخ ترتیب کوونکې : سمسور حبیبي

له عابد نه مې باز ډېر خوښېږي

د ټولو عابدانو په مخ کې دې دیوال وي. زه زموږ د بهیرونو او زموږ د بندهارونو بازمحمد عابد یادوم. څو ځلې مې ورته ویلي دي چې هلکه بازه ! که نور نومونه دربانديې دریدلي دي نو باز خو دې خپل نوم دی او د عابد پر ځای د غزلونو په مقطع کې باز راوله. او بیا له تا نه خو هغه ظالم باز نه جوړوو چې د زرکو او زاڼو او سپینو کوترو په وینو یې منګولې سرې وي. باز په موسکا کې راته وایي چې نه، زه د عابد نوم نه بدلوم. ځکه چې دا نوم پر ما باندې " چا " ایښی دی.موږ نه پوهیږو چې هغه ښکلی څوک به څوک وي چې باز یې عابد کړی دی. باز سره له دې چې عابد پاتې شوی، بیا یې هم دا ښکلې ګناه هر ځل کړې ده چې د غزل او سندرو په زرکو، زاڼو او کوترو یې د خپل خیال منګولې سرې کړ ي دي. د عابد یا په بل عبارت زموږ د بندهارونو او بهیرونو د باز دا ظلم دومره نازنین دی چې انصاف ورته په دوه لاسي سلامونه کوي. زه د باز د ګرانو لوستونکو سره د باز د کتاب په باب نه غږیږم. زه ډېرې خبرې د باز په هکله لرم. باز سره له دې چې د افغانستان د څه کم دوی لسیزې غمیزې نه یې ډېر دردونه اخیستي او د ژوند شېبې یې پرې شاعرانه کړي دي. فطرتاً هم شاعر دی د باز یو ورور د روسانو د شوبلې تر زنځیرونو لاندې شهید شوی دی او د بل ورور یوه پښه یې د روسانو په ماین غوڅه شوې ده. دا غمیزې او دردونه باز د خپل فطري شاعرانه طبعې په رنګ کې رنګ کړي او غزلیزې کړې دي. باز دا ټولې دردونکې پیښې د تنکي زلمیتوب په تنکیو شیبو کې لیدلې او د خپل تنکي غزل پر اوږو یې را رسولې دي. کله کله د غمونو او دردونو دا بارونه دومره ردانه شي چې د باز د غزلونو پر تنکۍ ملا نه راوړل کیږي. نو خامخا به د ده د زړه پر دمه ځای کې دمه جوړوي. په راتلونکې وخت کې به دا سندریز بارونه په ډېر هنر د غزلونو او سندرو پر اوږو داسې راوړي چې نه یې د غزلونو او سندرو ملاوې ماتې شي او نه سندریز بارونه ولوېږي. باز لوړ دنګ ، سور او سپین سړی نه دی، بس یو موټی لونګ دی چې د غزل د سړني بالغې پر سینه له زنګیدو سره جوړیږي. سترګې یې د باز غوندې ښکلې دي. کله کله یې سترګې سرې ردې هم پیدا کوي

چې د دې لنډۍ د رایادولو او انځورولو هنداري ښکاري:

ستــــرګې دې سرې ردې ردې دي
ردې ردې د ښامارانو سترګې وینه

د ښارمار ذکر راغی. د مارانو او ښامارانو په لیدو به ځینې خلک بوږنېږي خو باز هغه شاعر دی چې په هر څه کې ښکلا لټوي. دی په خپل غزل کې ځای ځای د مار هغه هم د "مارې" د ښایست یادونه کوي. باز وايي چې دمار سترګې مې ډېرې خوښې دي. وايي چې د مار میناتوري شوې څرمن کې چې خدای کوم ښایست ځای کړی دی په ډېرو موزونو ښایستونو کې هم نه شته.

هــــوده د میـــــنې پــــر اثر نه کوي
د سینې دښته کې مــــې مــــاره ګرځي
لړ مې د مینې پــــه هــــوده کې واخله
روح مې په بین دې لــکه مـــــاره ترم
د روح سرود مې ورتــــه بـــین غږوي
د سینې دښتې تــه مې مـــــاره راځي
د روح بین غږومه چیــــرته ماره لټوم
اوبو غوندې د غره لمن کې ماره لټوم

پورتنۍ له پرتمه ډکه ښکلاپرستي د باز ځانګړنه ده. " له سرو سترګو تر سرو سترګو" په شعر کې یې د ماشومتوب په خاورو او دوړو د سرو سترګو انځور کښلی. په ځوانۍ کې یې د هغو سترګو انځور کښلی چې د ژوند په هینداره کې یې د نظر له لاسه د ارمان تصویر ښوییږي. باز ته د ده د غزل په سر سوګند ورکوو چې د

سرو سترګو دا ډول لوبې به پریږدي. عابد دې د تورو او کلماتو سرکش ښامار ته د غزل شپیلۍ وغږوي او د ښایست لعل دې ترې راولجه کړي. باز دې د خیال سترګې د سندرو او غزلونو پر مرغانو سرې کاندي.
موږ څه کم دوی لسیزې غمیزې او تراژیدۍ ځپلي خلک یو خو د غره غوندې د روند انتظار مو د صبر پر اوږو

تر دې دمه رارســــولـــــــی دی.
ستا د راتـــلـــو په انتظار انتظار
دا سې ولاړ یـــم لـکه غر وي غلي
ستا د وصال روژه په خوله پاتې یم
د یتیـــمانــــــو خو اختر وي غلی

لکه مخکې چې مو وویل باز فطرتاً د شاعرانه اروا څښتن دی. دی له یوې ورځې نه بلې ته پسې غزلیز کیږي. له هغې ورځې را په دې خوا چې زموږ د ادبي بنډارونو او افغان ادبي بهیر غونډې پیل شوي د باز غزل د څپو د ښایستونو ګلکڅونو ته منګولې وغځولې. حالات لولپه دي خو دا چې باز د وطن ګلورین او غزلیز پسرلي " استاد محمد صدیق پسرلي " د هنر تر سیوري لاندې راروان دی، نو دې لولپه حالاتو ته هم د غزل د ښایست وسله نه ږدي.

سیوری مې په سر د پسرلي ګرځي
شکر د وږمو د بهــــیر غــــړی یم

د باز غزل لکه د ګلاب پاڼه، لکه د پرخې دانه هم ښکلی دی او هم روڼ او بې تکلفه.

په رخسار یې لکه پرخه نه ځــــاییږم
دا رنګینه حادثه مې لکه لمر خوري

باز د یوې شاعرې او مضطربې اروا څښتن دی. ځان لا زړی ورته ښکاري، د شین کیدو او غوړیدو هیله لري. سره له دې چې د غزل غوټۍ یې په غوړیدو دي، خو ویریږي چې ښکلي به مې وغورځوي:

مه مې غورځــوه د غـورځيدو نه يم
و مې کــــره شين بــه شمه زړی يم
مينه غوارم، زړه غوارم له ښکليو نه
سوال يمه لا هغسې نيـــــمګړی يم

د باز په شخصیت کې مینه، ښکلا پرستي، عاطفه او صمیمیت ټول راټول دي. او دا ټول هغه څه دي چې د شعر روح او وجود ترې جوړیږي. باز د ماشومتوب خاطرې او د ژوند ځینې پیښې لري چې موږ په بار بار اوریدلي دي او بیا یې هم په ادریدو نه مړیږو.د ماشومتوب یوه عاطفي کیسه یې ددې له پاره دلته را اخلم چې د ده په شاعرانه شخصیت او د ده په اوسنیو او راتلونکو شعرونو کې به یې عاطفي اغیز خامخا وي:

"باز ماشوم و. د نورو ماشومانو غوندې د ګوډي پران لوبه خوښه وه. خپل ګوډي پران ته یې د دې له پاره ښیښنه یي تار اچولی و چې له ګوډي پرانونو سره د جنګ په وخت کې یې تار پرې نه شي. ګوډي پران یې هوا ته جګ کړی و. ګوډي پران د وړې شاهین په شان حملې کولې، په چل چل یې ښیښنه یي تار را کش کاوه. د ګوډي پران ښیښنه یي تار یې د بل ماشوم د ګوډي پران پر ځای په آسمان کې د یوې الوتونکې توتکۍ له تنکۍ مرۍ نه راتاو شو. د تار د کشولو سره سم بې سره توتکۍ لاندې راپریوته او د باز په پښو کې ولویده. بازد توتکیو په باب ډیرې کیسې اوریدلې وې، چې دا فقیره مرغۍ ده . د دې مرګ لویه ګناه ده. د باز په سترګو کې اوښکې راغلې. د ښیښنه یي تار غوټه یې له لاسه ولویده او ګوډي پران لکه د وزر ماتي مرغه ورو ورو رالویده او اخر په یوه ونه کې بند شو. باز توتکۍ په کوچنیو لاسونو کې راواخیسته. نور ملګري ماشومان یې هم دهغې په ویر کې له ځانه سره ملګري کړل. د باز په سترګو کې اوښکې پنډې وې او نورو ملګرو د ده په سترګو کې غمګینې او وارخطا سترګې ګنډلې وې. باز توتکۍ په کفن کې پټه کړه. کوچنوټی قبر یې ورته جوړ کړ او ماښام کې یې حلوا پسې وایسته."

دا عاطفه او دا اسې نورې ډېرې عاطفې د باز په روح کې رواني دي. زه خو فکر کوم چې دا عاطفې او دا تراژيدۍ د باز په غزل او شعر کې لا پوره پخې شوي نه دي. دی به په غزل او شعر کې هغه وخت قيامت کوي چې دا عاطفې، ميني او تراژيدۍ پوخوالي ته ورسوي او خامې ترې پاتې نه شي.
د پسرلي په وخت کې له کليو نه غرونو او شنو ورشوګانو ته کډې ليږدي، نوکله چې د بانډو ميلې ته نيژدې شي، پيغلوټې نجونې له قافلې نه د هوسيو په څير په ترپکو ترپکو مخکې شي. په ترپ کې ميلې ته ځانونه ورسوي. د بانډو جونګړې او څيرونه جارو کړي. اورونه بل کړي او له چينو نه اوبه راوړي. همداسې د باز د شعر قافله ورو ورو روانه ده. د خيال پيغلوټې نجونې يې په غزليزوګامونو د خپل شعر له قافلې نه وړاندې رواني دي چې د ښکلا په ورشو او ميله کې ورته دمه ځای وګوري.
د شيبو شاعرانه کول د شعار دنده ده. باز بايد د ښايست او آرمان توتکۍ د شعر په دم راژوندۍ کړي. د باز د غزل مسرې بايد د هغې شوبلې د زنځيرونو انځور وي چې زموږ شيبې او آرمانونه يې شهيدان کړي دي.
د شهــــــيدو ګلغـــــــوټيو جنازې وي
زموږ کلي ته يې غيږ کې باغوان راوړي
د باز په غزل کې ساده ګي او رواني ده. ساده ګي په دې مانا نه چې ګنې شعريت په کې نه شته. زما مطلب دا دی چې بې ځايه او بې مفهومه ابهام، له ښکلا نه ليرې پيچلتيا او تصنع په کې نه شته. د بې مفهومه ابهام هغه پيچومی نه لري چې د لوستونکو او اوريدونکو د ذوق پښې په کې تښاکې شي. ډېرې غزلې يې په لنډ او روان بحر کې دي. د غزلونو مسرې يې هم ډېر ځله له پنځو بيتونو اخوا نه اوړي. د شاعرانه طبعې الوت يې د هغه نه ستړي کيدونکي مرغه غوندې نه دی چې تر ډېره په آسمان کې وګرځي راوګرځي. بس د باز د شاعرانه طبعې الوت د زرکې غوندې لنډ دی او يا کله کله د باز د غوټې په څير تيز او لنډ دی چې په لنډه فاصله کې په يوه غوټه ښکار کوي.
د باز په غزلونو کې د غميو په څير تراشلي او ځليدونکي مسرې ډېرې پيدا کولی شو. که په ډېرو غزلونو کې يې ښکلې او د لوړ شعريت لرونکې مسرې نه وي هم خو له شعريت او شاعرانه مفهوم نه به ډېرې راپريوتې هم

نه وي. باز خپل نوي ويل شوي شعرونه موږ ته تل په ويره ويره اوروي. غزلونه يې ډېر ځله زموږ د ځوانو شاعرانو، ليکوالو او کره کتونکو ملګرو هر يو نورالحبيب نثار، مصطفی سالک او حنيف خليل د ډېرغوڅ خو ښکلي نقد (کره کتنې) د ځلوونکو او تراشونکو تيشو له تيرو ځوکو تيريږي. ځکه خو د باز په شعرونو کې کمزوري شعرونه لږ موندل کيږي. د باز غزل زموږ د بهيرونو او بندارونو نور ملګري هم اوري او لولي، خو هغوی لږه ګوزاره ورسره کوي او کله کله يې پر کمزورو مسرو هم سترګې پټوي.
د باز په غزلونو کې يو بل ټکي ته هم اشاره بايد وشي چې هغه د سندريز وزن درلودل دي. د دې ډول وزن ځوند په موسيقۍ کې يو په دوه کيدای شي.

څه ښه و چې جانان په تصور کې راته ويلې
راځه کينه دمه شه زوروره چـــيرته ځې؟
د شر د سوداګرو قافلې بازار تـــه راغلې
لږ وار وکړه د امن پيغمبره چيرتـــه ځې؟

د باز له شعر نه زيات شعريت د ده په ناسته او د ژوند سره په شاعرانه برخورد کې دی. باز لا د خپل زړه کولپ د شعر او غزل په کيلي نه و خلاص کړی چې صوفيانه او رندانه شعرونه به يې لوستل. د خانقاه په تاخ کې به يې ډيوې بلولې ، اوږدې شپې به يې په الله هو رونولې او د خپل پير په صوفيانه کړۍ کې له ټولو مريدانو کشر مريد و. په غزليز باګرام کې د افغانستان د اواره او مهاجرو شاعرانو ځينې شوزنده او له درده ډک شعرونه به يې د سپيدې، خپلواکۍ او ځينو نورو خپرونو کې لوستل او د ده پر شاعرانه روح يې سندريزه زلزله وروسته. د استاد پسرلي د زرکې ترانو يې روح د ستړې زرکې په څير د وطن په سردرد کې وګرځاوه. د استاد شپون د مورويرنې شهکار شعر په وار وار وژړاوه.
" ميلون شپږ شلې نه دي چې په ګوتو دې شميرلی"

د مور د ويرنې دې نيم بيتي د ده د ياد او احساس پر دښته د وطن يو نيم ميلون شهيدان د ع=غاټولو په شان راوټوکول. ده په دې غاټولو کې د خپل شهيد ورور انځور لټاوه چې پر سترګو به يې د اوښکو مهر ولګيده او د يوې سلګۍ سره به ترينه ټول لکه په غشو لګيدلي کبلي وتښتيدل. ”بس د لمدو ختو لړې اوبه دارو وي“

د شعر د ښاپيرۍ د جادو د شين ښکي طوطي له مښوکې يې کيلي راواخيسته او د خپل زړه کولپ يې پرې خلاص کړ. د نقشبنديه پير په ځای يې د شعر له پيره نه لاس نيوی وکړ:

تعبير يې د سندرو د مغان له پيره غواړم

بيګاه راته په خوب کې پرښته وه چې راتله

د خانقاه پر ځای يې په خپل زړه کې د شعر ډيوې ولګولې:

دا چې زه يې سره کمبه کړم، آتشي جمال د چا و؟

ابدي فراق يې راکړ، د يو شپې وصال د چا و؟

زما ختې تمنا د ميخانې د جام لرله

خو کوزه يې د جومات کړم، په لمسون کلال د چا و؟

د خستې په ښاريه کې د نيستۍ سودا وه ګرانه

د عابد خودي په تن وه، وايه نور مجال د چا و؟

د باز په غزليزه شاعرۍ باندې ”د نکريزو پاڼه“ نوم اېښودل شوی دی. د نکريزو پاڼه په خپل ظاهري شين والي کې د ښايست باطني سره هم لري. د نکريزو پاڼه شاعرانه ذوق ته عجيبې ښکلاوې ورياودوي. د ناوې سره لاسونه، د اختر ورځ او يا پر نکريزو ټکور شوي لاسونه. د نکريزو پاڼه دا ټولې ښکلاوې په خپلباطن کې لري. خو دا باطني ښکلاوې هغه وخت ظاهروي چې د نکريزو پاڼه پاڼه په درغنې ميده کاندي. د باز د غزلونو ډېر غزلتوري د نکريزو د پاڼو په څير د حالاتو او کيفياتو په درغنې ميده شوي او د هنر د ناوې لاسونه پرې سره شوي دي.

د باز د شاعرۍ د بنیاد خښته د کابل له درد او د باګرام د تغزل له رنګ نه جوړه شوې ده. خدای (ج) دې باز ته ډېر عمر ورکړي چې د غزلپرستو او شعر پرستو له پاره د سندرو غزلیزه او ښکلې مانۍ ودانه کړي.

چې مې شعور ته راشي شعر راکوي
په لاشعور کې پرښته ساتمه
په مخه مو ژېړي ګلونه
کاروان، پېښور، ناصر باغ نوی کمپ
۱۳۷۵/۹/۲۶
۱۶/۱۲/۱۹۹۶

منګی

قدر یې زیات شو چې ستي شو په شرر منګی
ځکه یې پیغلې جینکۍ اوس وړي په سر منګی

له پښو نه سره پورې واخلي خوشبویي د جونو
کلاله ځرنګ دې جوړ کړی په هنر منګی

غوږ یې د زړه درزا ته ایښی وي په ترخ کې د یار
له پټو زړونو باخبر وي بې خبر منګی

په ډکیدو کې چې خټ حټ په خندا وخندیږي
مظاهره کړي د وصال په مازیګر منګی

مور ته به څه بهانه کوې ته لا وړه یې ګلې
چې د اشنا سره دې مات کړ په ګودر منګی

عابده کاش چې ته کلال وای جوړول دې منګي
له خپلې ختې نه دې جوړ وای د دلبر منګی

غزل

هوش مې د مينې په لمســون د ليونو پسې ځي
تږی نظر مې ستا د چم کــږو کوڅـــو پسې ځي

زه خو دا ستا د غمه شپه او ورځ لوګی لـــوګی يم
دا خلک نه پوهيږي هسې سپـيلنـــو پــسې ځي

دا دې کوم راز دی د وصـــــال و فراق نه پوهيږم
ګله چې پرخه ستـــا لـــه مخ نه پلوشو پسې ځي

راته نسيم په غـــوږ کې وی چې پرې غزل وليکه
د يار خـــوشبـــو دې راسره غږ د پردو پسې ځي

شور ګډ شو خلکو وی چې حسن په بازار خرڅيږي
يوسف د مصر د يعــقـــوب د اخيستو پسې ځي

دا قـــافله د ژوند عابـــده مخ په وړاندې درومي
څـــومره چې تللي دي راغلي به په تلو پسې ځي

غزل

چې له لیمو نه مې نـظر پــریــوزي
د ښکلو قدر مې پــــه سر پریوزي

ارمان مې داسې نیمه خوا پاتې شي
لکه چې بې دیــد نـــه لمر پریوزي
ستا د وصال د یــوې شېبې په بدل
داغ مې د هجر پــه ځیګر پریوزي
د انتظار په للـــمو للــمو دښتو
تور مې اوبه شي له بصــر پریوزي
ته چې د کاڼي زړه سیـــنه کې لرې
زمـــا د آه بــــه څه اثر پریوزي
اوس په هجران کې د وصال یادونه
لـــــکه مرهم چې په پرهر پریوزي
هســـې پنا شوې د عابد له سترګو
لکه چـــې ستورې د سحر پریوزي

غزل

چې تصور مې د صنم ورانیږي
جوړ سلسله د هر ستم ورانیږي

په دغه بر کلي کې ثنگه شور دی
ملگرو بیا د چاحرم ورانیږي

خدای خبر بیا دې په زړه ثه تیریږي
چې ستا کوثه کې مې قدم ورانیږي

عابده داسې ښاریه کې اوسې
وران خو لا ثه چې په کې سم ورانیږي

غزل

د غیرت او ننګ جذبه لا د پښتون شته
ځو یې تن کې لا یوه قطره د خون شته

که ماضي په زنده ګۍ چړې سرې کړي
امیدونه مستقبل ته د ژوندون شته

د ظلمت تیاری که شته دی لا خو شپه ده
پسې وار هم د روښانه سباوون شته

که فلک رابانډې خپلې چارې وکړې
راته زیری د زما د اوښتون شته

که د وخت ځپېړو موږ سره جلا کړو
دې ټوټې ټوټې ولس ته پیوستون شته

که منزل څومره مشکل وي پروا نه شته
حوصله لا د عابد سره د یون شته

غزل

د فـــاصــلـــولــــړې د مینې له نظر تیـــریـږي
احساس مې وبوږني سلګۍ شي له بصر تیــږیـږي

د لاشعور نه یې شعور تــــه کـــډه کړې ده نـــن
جانان زما د سینې د ښت کې پــــه سفر تیـــریـږي

تکل مې کړی دی چې لارې د ګــودر ښکـــلـــووم
د ېرې پیغلوټې په دې لار هر مازیـــګر تیـــریـږي

د زړه جونګړه ورانـــوي پـــه یو نظر د جـــمـــال
زما قاتل زما په سیمه بـــې خطـــر تیـــریـــږي

د سباوون زیري د لمر بانه موسکي موسکي کړي
د سپیدې څرک چې د افق په سم او غـــر تیریږي

غزل

دا چې زه يې سره لمبه کړم، آتشي جـــمـــــال د چا و؟
ابدي فراق يې راکړ، د يوې شپې وصـــــال د چـاو؟

زنـګيد مه، تـاويـد مه د پريـشانه زلـفو تال کـې
اوس چې خاورو کې لغړيږم، ها رنګينه خيال د چاو؟

زمـــا ختـــې تـمـــنا د ميکـــدې د جـام لرله
خو کوزه يې د جومات کړم، په لمسون کلال د چا و؟

د هستۍ په ښاريه کې د نيستۍ سودا وه ګـــرانه
د عابد خودي په تن وه وايه نور مـــجــال د چاو؟

غزل

پرخه د سحر چې د ازغو په څوکو وزانګي
اوښکې مې ډېوې شي د ښو په څوکو وزانګي

دا د زړه کندول به ورته ډک له ارمانونو وړم
یار ته چې د عشق د منارو په څوکو وزانګي

ډک د تخیل د رنګینیو فطرتي غزل
پریږده چې جانان ته د بارخو په څوکو وزانګي

طمعه د عابد لا په زړګي کې هسې طمعه شي
لمر چې د غروب د تورو غرو په څوکو وزانګي.

غزل

زما قدم چې د وصال تر کـــــوره ونــــــه رســـي
د یار ښکلا دې د کمال تـــــر کـــــــوره ونه رسي

چې پرې زما د امیدونو ستوري ونه بــــــریـــښي
د رخسار خط دې د هلال تر کـــــوره ونـــــه رسي

چې بوږنیدلي احساسات مې نیمه خوا پاتې کړي
ستا مرتبه دې د جـــلال تـــــر کـــوره ونه رسي

چې دې منګی ما سره لوبو کې مـات شوی نه وي
ستا سوال زاري دې د کلال تر کـــوره ونه رسي

ملګرو بڼ کې به ګـــلـــونــــه د غـــزل وکري
د عابد خیال که د زوال تـــر کــــوره ونه رسي

غزل

جلوې وې ستا د حسن طبیعت یې بــــــوړناوه
ارمان چې زما سترګو د لیدو تـــــوان نـــه لاره

جذبه د مینوشۍ لا خوره نـــــه وه په مخفل کې
ساقي چې به هر کس په سترګو سترګو کې څاره

ستا غم ته یې د زړه کورکې ځای ورکړلو دلـــبره
پښتون و زما عشق د پښتنو پت یې پـــــالـــه

((هر څو که د هجران ځینې وصال زرغونه کیږي
دهقان د ازل کاش چې دغـــــه تخم نه کاره))*

ما وی ګنې عابد یې روان کړی دی تـــوبـــې ته
زاهد په خلوتګاه کې په جامونو ونـــمــانځـــه

* د حافظ شیرازي د یوه بیت ژباړه

غزل

((د شفق په حنا سره کړل د فطرت نـاوې لاسونه)) *
بیا ساقي ورته تیار کړل د کـــوثـــرو ډک جامونه

طلایي وړانګې خورې شوې د اسمان په کنارو کې
طبیعت دی بوږنیدلی د مستۍ وایـــي رازونـــه

د ماضي په تورو لارو د روښان سـفر منـــزل دی
مستقبل د حال په ژبه د خوښۍ کـــــړي اوازونه

تخیل چې افاقي شي انسان ووځي لـــه هستۍ نه
د نیستۍ هسې مقام کې یې حاصل شي مقامونه

دی قدرت په کائیناتو مهربان دومره عــابـــده
د سپرلي تازه هوا ده پرې تازه شول دماغـــونـــه

* پورتنی نیم بیتی د حمزه بابا(رح) دی

غزل

زما عشق او ستا ارمان غـــاړه غـــړې
لکه وي چې ټول جهان غـــاړه غـــړې

احساسات مې په حالاتو ژړا کـــانـدي
اوښکې، وينې او چشمان غـــاړه غړې

دا هم وخت دی چې پر ما باندې تيريـږي
زما ژوند او ستا هجـران غـــاړه غـــړې

هغه هم راته يـــاديـــږي د زړه ســـره
چې به سيـل ته وو روان غـــاړه غړې

دې ته هم مې د اميد سترګې په لار دي
بيا عابد شي او جـــانـــان غاړه غړې

غزل

په تصور چې مې دلبر خـــــور شي
لکه یلدا کې چې سحر خــــور شي

چې په ښکلوکو مې نظر خـــور شي
خاطر مې ستا د زړه پر سر خور شي

پالي زمونږه پال چپه لــــيـــدلی
خير يادوو خو راته شر خـــور شي

باګرامه* ستا په سندريــزه سيمه
سروش د شعر راشي اثر خـور شي

ديدار دې هسې پر عابد ولـــګي
لکه پر ستورو چې قمر خـور شي

باګرام د پيښور زوړ نوم دی

غزل

څڅوب د مينې مې هر دم د زړه لــــه بــــام پريوځي
لکه چې څاڅکی څاڅکی مې له سوري جام پريوځي

د محبت د ازموينې دې دســــتور تــــه ګــــوره
چې درنې هيلې مې ستا پښو ته له ناکام پـــريـــوځي

تياري خو ښې دې د رڼا ترينه اميد کيدای شــــي
پر سپين رخسار چې تاوې زلفې لکه لام پريـــوځي

داسې محفل کې به مينا په ګډيدو نه راځــــــي؟!
چې د ساقي د سترګو ست په خاص و عام پريوځي

تقسيم د ميوو دی چې کيږي د آدم پــــــه بچـــو
په داسې حال کې هم عابد د چا له پام پــــريــوځي

غزل

سترې سترې ریز مریز یم، د ژوندون په ګـــرانـه لاره
لکه غرږوي چا ته شوی، د جنون په ګـــرانـــــه لاره

د وجود په ملکیت مې، د خونریز لښـــکر قبضه ده
هر احساس زخمي زخمي دی، د بدلون په ګرانه لاره

دا منزل مو ناتمام دی، دغه هیلي ســـرابــي دي
د نایاب سفر په لوري، د ګردون په ګـــرانـــه لاره

قافله د پښتنو ده، د دې دور بـــــې ســــالاره
یو جرس د نهیلو شي، تل د یون په ګـــــرانه لاره

یو اقرار دی بس عابد ، چې پښتو سره مــــو کړی
که مشکل وي هم یې پالو ، د پښتون په ګرانه لاره

غزل

ګلونه وشینده پسرلــــیه لر او بر په سیمه
غوټۍ غوټۍ پــه غوړیدو شه د دلبر په سیمه

د نظرونو په تارونــــو التــفـــات د مینې
ټوله فضا شي سندریــــزه د نظر پــــه سیمه

راځه چې نن د رقیب مخکې یو له بـله زار شو
خور چې زما او ستا د مینې شي خبر په سیمه

یوه حیا داره پښتنه وه بې اســـــرې ملــګرو
وه غریو نیولی چې راتلله د خیبر په سیـــمه

غزل

لا د عدم په غېږ کې پـروت وم چې شرر دې راکړ
کالبوت د مینې ته اشـــــنا د روح وزر دې راکړ

زما معصومې ارزو سترګې لا پرانیستې نه وې
لا مـــــې کتـــــلي درتـــه نه و چې نظر دې راکړ

ما د ساحل په لوېه لاره کـــــې ستـــــا لار څارله
د ژوند بېړۍ دې راته کړه سمـــــنـــــدر دې راکړ

د زړه پر باغ مې میلمنه شوې د جـــمال پرښتې
د عشق کعبه دې راته وښوده ثـــمـــــر دې راکړ

لا د الستـه په سجدو ومه د نور کـــــعبـې تـــه
لا مې سر نه و پورته کړی چې خبر دې راکـــــړ

د تخیل په رنګینو کې مې غـــزل غـــزل شوې
احساس د شعر دې راته کړلو هـــــنر دې راکـــړ

غزل

ستا نه لوګې ستا له نظره لــــوګـــی
لکه چې پرخه شي لــــه لمـــره لوګی

نن خو دا تنده مـــاتـــومه ســـاقي
توبه مې شه ستا له ســـاغـــره لوګی

د جانان غم په ښــادۍ نــه ورکـــوم
دې عاشورا نه شه اخــــتره لـــوګی

د کوم شپونکي کوډلې اور اخیستی؟
هلته چې وخـــتو لــــه غــره لوګی

په کې حمزه غوندې هستي او سیـده
عابده ځان کړه له خیـــبره لــوګــی

غزل

گله چې ستا پر مخ راښکون خور شي ښکلا خوره شي
زما د زړه د هر ارمـــــان پـــــه تن کې ساه خوره شي

چې د خپل ذات په آیینه کې خـــــپل تصویر وګورم
احساس مې وبوږني پر ذهن مې رڼـــا خـــوره شي

ذرې ذرې پــــلــــوشـــــې مستې مستې وځلیږي
چې د سحر په افق سترګه د سبـــا خـــوره شي

د تصور فضا مې ټوله سندریــــــزه ښــــکاري
چې د جانان پر سرکو شونډو مې موسکا خوره شي

په یو نظر کتو یې هسې بې هوشي خـــوره کـــړه
لکه جلوه د کوه طور چې په موسی خـــوره شـــي

غزل

ستا چې لیمو کې نظر غـلـی ښکاري
ما ته زما د مینې خـــلی ښـــکاري

قدم قدم یې ښکلو مــــه خــاورې
پر دغې لار مې جانان تللی ښکاري

زه د ساده حسن ساده مئـــین یــم
ساده چې وګوري لا ښکلی ښکاري

یوه شیبه چې په کې نه وي جــانــان
خاورې ایرې مې د زړه کلی ښکاري

چې کومې لارې د جانان لارې دي
عابد پر هغې لارې پلی ښکـاري

غزل

ستا انتظار خـــونــد کوي
تنده خمار خـــوند کـــوي

مینه کې رقـــیـــب منـــم
ګل سره خار خـــونـد کوي

تل په اضطراب کـــــې وي
زړه ناکرار خـــونــد کوي

وي چې منصـــوري جذبې
ژوند خو په دار خوند کوي

ستا له التـــفـــات نه زار
ګوره نګار خـــونـد کوي

تا وي ژوند به وبـــایـــلې
ما وي قیمار خوند کـــوي

غزل

پر تخیل چې مې انځور نه شي
ها دې زما د سترګو تور نه شي

چې تقدس په لیمو پور نه شي
مئینه مینه خو په زور نه شي

چې مې مزل ستا تر منزله رسي
زما قدم دې په بل لور نه شي

د زړه پر وران کابل مې څه له راځې
په کنډوالو کې آرام نور نه شي

چیرته چې زړونو کې الفت اوسیږي
هلته کې ژوند په شر و شور نه شي

عابده څه چې ترینه کډه وکړو
په دې وطن کې کلی کور نه شي

غزل

ستا التفات مې کړي نظر په ځمکه
بانه مې لګي د ځيګر په ځمکه

چې مې سبا آرمان په دار ځروي
هرګز دې رانه شي سحر په ځمکه

اوښکو ثمر به ترينه څه واخلمه
تاسې خو کړی د غم کر په ځمکه

روح به مې خاورې سره مينه لري
چې راته خوب راځې اکثر په ځمکه

*تر هندوستانه يې شغلې خورې دي
داسې روښان و لکه لمر په ځمکه

هغه چې تل يې تخيل سروش و
اوس اوس اوده شو د خيبر په ځمکه

* حمزه بابا يادو

غزل

جانان مې داسې په ځیګر وي غـــلی
لکه لیمو کې چې نــــظر وي غـــلی

ستا د راتلو په انتـــظار انتــــظار
داسې ولاړ یم لکه غــــر وي غـــلی

خود به منګی دا ستا پــــه سر ماتوي
چې لیونی دې پـــه ګـورد وي غـلی

ستا د وصال روژه په خوله پاتې شوم
د یتیـــمانـــو خـــو اختـــر وي غلی

زما په غم داسې جـــانـــان وي غلی
لکه د بر په غم چې لــــــر وي غـلی

غزل

ته خو به لاړ شې ستا تصویر مې له نظر نـــــه ځي
جانانه ستا یاد مې د څړیکو له پرهره نـــه ځـــي

ما مې د زړه په شش محل د ښکلي نوم لیـــکلی
په هر ساه کې ځي راځي خو له ځیګره نـــــه ځي

د ګل په غیرت کې او سیزي خو آرام نـــــه لـــري
د پرخې مینه ازلي ده چې لـــــه لمره نـــــه ځي

موږه د خپل آرمان په څلي بـــانــدې ډېر وژړل
خو دا ناسازي لا د وخـــت لـــه ستمګره نه ځي

اوس نه بنګړي ماتیږي، نه د پیغلو جونو منګي
اوس هـــغـــه شـــور زموږ د کلي له ګودره نه ځي

غزل

ستا له نظره چې نـــظر اخـــلم
لکه سپوږمۍ رڼا له لـــمر اخلم

د دیدن خوند په مازیـــګر اخـــلم
د هجر داغ دې په ځیـــګر اخـلم

مست لیونی دې په کوڅه درغلم
ستا د درکاڼي به پـه ســـر اخلم

لکه فرهاد ستا په شـیرینه مینه
په اجاره دې آشـــنا غـــر اخلم

د سباوون د سپـــیده دم سر سم
د دوران غم په هـــر سحر اخلم

د غزل توري دې د مخ خـــالونه
جانانه زه ترینه اثـــر اخـــلم

غزل

جانانه ستا له مخه نــــور وریږي
که تجلی د کـــوه طــور وریـــږي

د زړه پر للمه مې د وصل بـــاران
څه په مستۍ څه په سرور وریږي

د تاک په ونه یې ستا نوم لیکلی
چې د لیمو نه دې انګور وریـــږي

دار به د خپلې غاړې هار جوړوم
پر ما اسرار لکه منصور وریږي

غزل

د لمر ډولۍ کې د رڼا ناوې په وینو سره ده
د بې وسۍ نه توري لړې د ماښام ښکلوم

د ژوند په هر پړاو مې خو ځلې تندی مات شوی
د خپل آرمان د قتل جرم له ناکام ښکلوم

زما د څنګ ملګري نور زما وجود نه مني
لکه سقراط په افتخار د زهرو جام ښکلوم

زما په برخه آزادي لویه ګناه ده منم
لکه د زرکې د ښکاري خور شوی دام ښکلوم

د پښتونخوا د غرو سرونه مې په وینو سره دي
زه هم قاتل یم او مقتول یمه الزام ښکلوم

غزل

غزل غزل شه چې دې وليکم غــــزل جـــانـــــان
د ښکلا غوټې دې راسپــــړم ول پـــه ول جانان

لکه په وريځو کې سپوږمــی چې پټېټانی کوي
داسې له مانه پـــټوي مـــخ پـــه وربل جانان

زه به د مينې دې معصوم آرمـان تـــه څه ووايم
چې رانه غواړي په يوه لـحظه څـو ځـــل جانان

زه د خزان او د بهار څـه منتبار خـــونـــه يـم
ما مې په زړه داسې کـرلی لکه ګـل جـــانـــان

د ښکليو خوی د غلچکو دی پام کوئ ملګرو
داسې يې زړه له عابد وړی لکه غل جــانان

غزل

د زړه هینداره مې هغه ماتوي
د ځان تصویر څه په مزه ماتوي

داسې سپرلي سره یو ځای مه راځه
چې مې د ډېر عمر توبه ماتوي

د دیدن تندې دومره واخیستمه
چې مې په شین سهار روژه ماتوي

د ښکلیو یاد د غلچکیو په څیر
په سپینه ورځ د زړه جندره ماتوي

کاروان د ژوند په ستړو ستړو لارو
په کوم حسین پړاو دمه ماتوي؟

مستان یې څښي د مستۍ زور ښیي
د شیخ په سر تشه کوزه ماتوي

غزل

چې مې جانان د زړه له تــــلـــه وتـــی
بس تغزل مې له غـــــزلـــــــه وتـــی

د ژوند منزل ته بلا لار پـــــــرتـــــه ده
د روح کاروان مې لـــــه مـــــزله وتی

په کومه لاره بـــــه دې لاره څـــــارم؟
اوس چې قدم مې ستــــا له پله وتی

د ګل رخسار د رنــــــګیـــنیو پسې
د زړه بـلــــبل مــــــې له ګوګله وتی

ستوری د بخت یې پر آسمان ځلیږي
چې روغ تندی ستـــا له درشله وتی

غزل

ډېرې ارزوګانې مې په خوږ زړه کې نیمګړې شــــوې
ځوانې حوصلې مې د امید په لار کې ستړې شــــوې

تا چې سوداګر د مرګ په پوله د ژوند کیـــــــنول
پوه شومه باداره چې اوبه دې راتــــه خـــــړې شوې

نشته د پاکۍ یوه ذره ستا په نــــاپــــاک وجود
ستا فلیتې چارې اهریـــمنــــه پـــوروړې شوې

مورږ د سباوون زیري ته ټول وجود غـــورږونـــه وو
غیږ کې د سحر مو په نصیب د ماښام لـــــړې شوې

ستا د محلونو نه کوم تپ مــــــورږ تــه راغلی دی
ستا له لاسه ورانې چې د خوار ولس جونګړې شوې

غزل

يوه سلګۍ مې له اجل نه ستنه کـــړې پـــه زور
سترګې مې برندې پاتې شــــوې د جانان په تمه

د زړه پر للمه مې د ګلو لـــبنته وکـــرلـــه
لاس په دعا لکه دهقان يم د بـــاران پـــه تمه

د زړه کوترې مې اولوت کړی د عرش په لـــورې
شيبه شيبه مې انتظار ده د يـــزدان پـــه تمه

د نهيلو د جرس کړنګ شي د منــــزل په طرف
کاروان مې لوټ شي لو يه لار کې د ښاروان په تمه

غزل

زنده گي مې ښکلې ده ډېره په هنر خوري
لیوني یې د درکـــــانې زما سر خوري

په رخسار یې لکـــــه پـــرخه نه ځاییږم
دا رنګینه حادثه مې لـــــکه لمر خوري

دا معصوم آرمان مې څنګه لیونی شو
د وصال په شپه غمونـه د سحر خوري

څه وجود مې د وطن غمــــونـــو وخوړ
څه چې پاتې دی هغه رانه دلبر خوري

غزل

د حسن زور دې لا په سترګو کــــــې دی
ښکلی انځور دې لا په سترګـــــو کې دی

راته کوي چې د مستـــــــانـــــو کیسې
کوم شرابخور دې لا په سترګو کــــې دی

اوس خو زه هومره بې ادبــــه نـــه یم
ګله ! پیغور دې لا په سترګو کـــــې دی

څنګه به نن د بوسې سوال وکـــــړمــه
پرونی پور دې لا په سترګو کـــــې دی

د دیدن تنده مې نــــن نــــــه ماتوي
ساغر نسکور دې لا په سترګو کې دی

غزل

سکنی ما ښام یم مازیګر خـــو نه یم
د پیغلو جونو مست ګودر خو نه یم

چې بې له تا مې سترګې نه غړیږي
ستا په ککیو کې نظر خو نـــــه یم

چې د جانان په بام دوره دوره شي
زه د کوترو څه لښکر خو نــــــه یم

بې ارادې مې چې بانه رپـــــیږي
د چا په لاره کې سفر خو نــــه یم

څه له ټوټکې او تاویزونه کوې
زه د پیریانو څه اثر خو نــــه یم

غزل

لکه د درد مې په پرهر کې ویـــــښ شـــه
د مینې خوب شه په نظر کې ویـــښ شـــه

چې د رڼا د قافلې جـــــرس شــــــــي
د سپیده دم په خیر سحر کې ویـــــښ شه

لکه شپونکی د ژوند شپیلۍ غــــــږوي
دا سې په نیمه شپه په غر کې ویـــــښ شه

د ګلرخانو چې نظـــــــــر مـــــاتـــوي
د سپیلني په څیر شرر کې ویـــــښ شه

چې د عمل پـــــــه ډګـــــــر وځلیږي
پښتون زلمی شه په سنګر کې ویښ شه

غزل

زړه مې ستا یاد کې دم په دم ښویږي
پر وچه ځمکه مــــې قـــدم ښویږي

د رقیب نوم مې چې غزل کې راشي
خدایږو له ګوتو مې قلم ښــــویږي

نور به کچکول ورځنې نه جـوړوم
چې مې له لپو نه کرم ښـــویـــږي

ښایي د درد به حوصله نه لــــري
چې له زخمونو مې مرهم ښویږي

غزل

ستا په نظر د نظر تار تــــړمـــه
څو مره اسان په هوا لار تـــــړمـــه

لړ مې د مينې په هوده کې واخـــله
روح مې په بين دې لکه مار تـــړمه

نه دې راځي خو د راتلو پــــه تمه
غوټې په زړه د انـــتـــظار تړمه

که مې مراد په زيارتــو شي پوره
زه به د سمال په هـــر مينار تړمه

له زخمي اوښکو نه اميل جوړوم
پـــه جنتي غـــاړه زنـــار تړمه

عـــابـــد ه ته دې خاطر مه درنوه
که زه پـــه ســـر د ګناه بار تړمه

غزل

که ستا تصویر په هـــــره لاره گــرځي
پسې زمـــــا د زړه هيــــنداره گــرځي

شپــــه کې د خيال په تړون ستا په لټون
راسره ستوري تـــــر سهار گـــــرځـــي

هوده د مينې پرې اثــــــر نــــه کـــوي
د سينې دښتې کې مې ماره گــرځـــي

څوک به مې ور د زړگي وټـــکـــوي؟
لکه زما څوک بيقراره گـــــرځـــي؟

د کوم حسين نوم يې پر ډډ لـــيکلی
کاروان * چې داسې له چناره گرځي

* زما خوږ ملگری پیرمحمد ((کاروان))

غزل

لاس او پښې وهمه ستـــــړی ستـــــړی یم
مینې کې دې هسې او بـــــــو وړی یم
مه مې غورځوه د غـــــورځیــــدو نه یم
ومې کړه شـــــین به شـــــــمه زړی یم
مینه غواړم. زړه غواړم له ښکلـــــیـــو نه
سوال یمه لا هغــــــسې نیمـــــګړی یم
مه ویرېږه، خوله مې نه شته نه دې خورم
زار نـــــــه لـــــرم، مار نه یمه، پړی یم
مـــــا باندې احسان چې وخته ونه کړې
زه مــــــې د ژونـــــدون پر اوږو مړی یم
سیوری مې پر ســـر د پسرلي* ګرځي
شکر د وږمو د بـــــهیــــــر غـــړی یم

* استاد شاعر محمد صدیق پسرلی او افغان ادبي بهیر

غزل

وتره مې په اوښکو کړه توده ځمکه
غم مې وکرلو په ښوره ځمکه

پام کوه قدم مې په زړگي مه ږده
يبلې پښې څوک کله ږدي په سره ځمکه

پريږده چې دا وچې شونډې کيږدمه
ستا د رخسارونو په لمده ځمکه

څنگه به يې کر ښيرازه کيږي نه !
موږه اوبه کړې په خوله ځمکه

تا ته به خوږه نشه د مينې شم
بنگ يمه پخيږيم په ترخه ځمکه

غزل

توبه مې وایسته سحر ویــــــریږم
چې له مغرب راخیژي لمر ویــــریږم

په شوخ نظر چې راته ونه ګـــــوري
له شوخو سترګو نه اکثر ویـــریږم

پام چې د نه راتلو یې و نه وایـــــې !
ریباره زه له دې خبر ویـــــــریږم

لکه شبنم د ګل په پـــاڼــــه پــاڼـه
زه د تودوخې له اثــــر ویـــریږم

د زړه زخمي کابل مې نور مه چیړئ
چیرته ناسور نه شي پرهر ویریـــږم

غزل

بې له تانه ګرانه ډېره ګرانـــــه زنـده ګـــي ده
په مینه مینه وګوره جانانه زنـــــده ګـــي ده

چې تا مینه راکړې ده، چې ته مې زړه کې اوسې
بس تا پورې تړلې مې آرمانه زنـــــده ګـــي ده

د زړه پر للمه للمه مې جـــانــــانـه راوريـــږه
په دښته د ګلونو له بارانــــــه زنـــده ګي ده

حسين پړاو دې مخکې دی قدم پـــه قدم اخله
دمه د یار په کلي شه کاروان زنــــده ګــي ده

لمر غيـږه خلاصه کړې ده ذرې په کې نخــيږي
سحر په مستۍ راغی څه روښانه زنده ګـی ده

غزل

ستا په رخسار د غزل توري نــــاځي
که د آسمان په لمن ستوري نــــاځي

آرمان مې ستا لار ته ګوري نــــاځي
د زورور ډول ته کمزوري ناځـــــي

د جانان یاد مې زړه ته داسې راځي
لکه له لمر چې ذرې اوري نــــاځي

د تخیل په تال مې داســې زانګي
لکه زنځير چې د ور ښوري ناځي

د میني باد په مازيـــــګر راوله
په مازیګر د چنار سیوري ناځي

غزل

نن د آرمان کلي کې شـــــپه تـــــیروم
ځم د جانان کلي کې شـــــپه تـــــیروم

د زړه پر للمه به مې وټـــــو کیــــــږي
چې د باران کلي کې شـــــپه تـــــیروم

له پرښتو سره مــــــې کــــــړې وعـــده
د لوی آسمان کلي کې شـــــپه تـــیروم

د ښار لوګوکې مې ساه تنګه شـــــوله
یمه روان کلي کې شـــــپـــه تـــــیروم

چې تخیل مې د غزل رنګـــــــین شي
ځم د ((کاروان)) کلي کې شپه تیروم

غزل

له تندې مرمه خو روژه ســــاتـــمه
په خم کې لامبمه توبه ســــاتـــمه

یو لاس کې توره بل کې نیـــسم قلم
زه د خوشحال بابا ورثه ســــاتـــمه

په زړه کې لولم سیپارې د مـــینې
په تاخ کې بنده خلاصه ســــاتـــمه

چیرته په غم باندې هم نه خـــځیږي
لیمه کې اوښکه پښتنه ســــاتـــمه

چې مې شعور ته راشي شعر راکوي
په لاشعور کې پرښـــته ســــاتمه

غزل

د زړه زخمونه به د زلفو په تار وګنډمه
د نظر څار به ستا د کلي په لار وګنډمه

چې زمانه پرې ګواهي زموږ د مينې وايي
د جانان نوم به په تنه د چنار وګنډمه

څومره به ښه شي چې رنګونه د فطرت شي يو ځای
د لمر ذرې به ګله ستا په رخسار وګنډمه

کسات به زه د خپل قاتل جانان نه څنګه واخلم؟
بس خو جنډه به د آرمان په مزار وګنډمه

سل کاله کيږي يو ظالم په بې رحمۍ شلولی
ځم چې د لراو بر د غرونو پرهار وګنډمه

غزل

د نغمو له ښاره ساز و ســــامـــــان راوړي
تخیل ته مې سندرې جـــانــــــان راوړي

په ورځ ستا د مخ خالونه زړونـــه یــوسي
د شپې ستوري په لمن کې آسمـــان راوړي

د ښکلو کو خط و خال وي په کـــې نغښتی
چې مهار د غزلونــــو کـــاروان راوړي

ته د خپل حسن له زوره څه خـــبر یـــې؟
چې تور زړې درته ګوري ایــمان راوړي

د شهیدو ګلـــغــوټـــیو جنازې وي
زموږ کلي ته یې غیږ کې باغوان راوړي

غزل

خیر دی که د ژوند په ژرنده دل شومه
ستا ملالو سترګو ته کجل شــــومه

چا به راته نثر چــــا بـه نظــــم وی
ستا په خوله چې درغــــلم غزل شومه

څومره ښه نازونه شو یـــــو ځای سره
زه چې سپلنی ستا د وربـــــــل شومه

یا د کلي خلکو واورئ مړ مــــې کړئ
مینه کې که خپل جانان ته غل شومه

راشه چې مې بې له تانه روح نه ځي
څو ځلې میلمه که د اجل شـــــومه

غزل

مازیگر نه لري گودر نــــــه لري
زموږه کلی خو اخــــتر نــه لري

موږه په داسې چم کې ساه اخـــلو
چې ماښامونه یې سحر نـــه لري

پر ځای د سرې یې بارود خـــوړلي
ځمکې مو شاړې شولې کر نه لري

مرگی پر موږه د ویر ساندې وایي
د ژوند نغمې پر موږ بـاور نه لري

جانانه کله خو راپیـــــښه وکړه
زما د زړه جونگړه ور نـــــه لري

غزل

له سازه مې د روح یوه نغمه وه چې راتــــله
که ستا د نرګسي ګیسو وربمه چې راتــــله

حرم کې مې د زړه چې یو صنم دیره کیــــده
قدم په قدم مخکې بتکده وه چې راتــــله

غبار د تصور له آیینې مې چـــې صفـا شو
د باد په خیر زما په لور هـــغه وه چې راتله

ستا نوم مې لا په ژبه باندې نه و پوره شوی
په شونډو مې د مینې زمزمـــه وه چې راتله

تعبیر یې د سندرو د مغان لـــه پیره غواړم
بیګا راته په خوب کې پرښته وه چې راتله

غزل

له کوم ځنګله نه ورته لاره راځي
هره بلا مو چې ترښاره راځي

د زړه پر ځمکه شنه کوي زخمونه
ښکلي له څه رنګين بهاره راځي

لکه چې خپل همزاد مې وموندلو
چې ورک تصوير ته مې هينداره راځي

د روح سرود مې ورته بين غږوي
د سينې دښتې ته مې ماره راځي

د زړه له شوره لا وتلی نه يم
د مينې غږ له دې بازاره راځي

غزل

زما د ژوند د حسرتونو تن کې ساه مړه کيږي
لږيې لاس ونيسئ ډيوه رپي رڼا مړه کيږي

هوا ګير زړه مې داسې ولي د نظر په ګاټو
لکه ويشتلې مرغۍ څرخي په هوا مړه کيږي

راته يو چا له ميکدې نه د توبې وويل
ما ويل نه، نه رنګينه غوندې ګناه مړه کيږي

له خاورو پورته شه ملالې پيغلې چيغه وکړه
ميوند خو څه کړې چې لا ټوله پښتونخوا مړه کيږي

خدايه د کومې ګناه غچ دې رانه دلته اخلې؟
لا مې آمين په ژبه ګرځي چې دعا مړه کيږي

غزل

په تصور کې چې دلبـــــر نیـــــسم
لکه د وریځو غیږ کې لمـــر نیـــسم

دې ماښامونو راته هیڅ را نـــه کړل
د ښکلیو لار په سپین سحر نیـــسم

بیګا مې ټوله شپه منــــتر ویـــلی
څوک په هوده کې د نـــظر نیـــسم

چا رانه زړه لکه د غـــل وړی دی
ښکلیو کې ګورم څوک اوتر نیسم

چې صحیفې ورته د میـــنې راځي
ځم چیرته دا سې پیغـــمبر نیسم

غزل

د روح بين غږومه چيرته ماره لټوم
اوبو غوندې د غره لمن کې لاره لټوم

د باد په څير چې ښکته پورته ګرځم لالهانده
تصوير له چا نه ورک يمه هينداره لټوم

چې زړونه تخنوي داسې نغمې درځنې غواړم
تارونو کې دې هغه تار ستاره لټوم

اول به مې د زړه په دريځو کې راپيدا شي
که نه شو بيا به ستورې په کراره لټوم

سرونه به ډېر ګرځي خو چې زه پسې ګرځېږم
يو سر چې سلسله يې ځي تر داره لټوم

غزل

د زړه ګریوان ته داسې اچوي نظر لاسونه
لکه د وریځو لمن وځیري د لمر لاسونه

زه به یې هم د امتیانو صف کې ودریږم
که مې پر سر تیر کړي د مینې پیغمبر لاسونه

خدایه د نور باران شیبه شیبه راووروه
بدرنګې شپې پر مرۍ ایښې د سحر لاسونه

د بې وسۍ مې جوړې پته تا ته نه لګیږي
ته چې ښیرو ته غځوې هر مازیګر لاسونه

زموږ په کلي کې د وینو د غچ زیري کیږي
د هر دریم سړي په وینو سره اکثر لاسونه

غزل

لیمو نه چې بهر شولې نظره چیرته ځې؟
له غرونو چې پناه شوې ښکلیه لمره چیرته ځې؟

څه رخه دې مئینو سره کیږي او که څنګه
ماښام ته چې نیږدې شوې مازیګره چیرته ځې؟

د زړه پر للمه دښته مې یو څوک خو رازرغون کړه
ایسار شه پسرلیه مروره چیرته ځې؟

څه ښه وو چې جانان په تصور کې راته ویلې
راځه کینه دمه شه زوروره چیرته ځې؟

د شر د سوداګرو قافلې بازار ته راغلې
لږ وار وکړه د امن پیغمبره چیرته ځې؟

غزل

ورانې مې کړې لاس کې د تلي کربښې
مه جوړوه ماته په تندي کربښې

ښايي چې تصوير به جوړوي د چا
کاږي چې پر ځمکه ليوني کربښې

زړه کې زما لاړې تيروي ګله !
ستا په مخ چې راکاږي ازغي کربښې

پانه مې د ژوند پخپله توره کړه
هسې وايم دا دي ازلي کربښې

غزل

صنم مې زړه ته ځي راځي هردم پــــه هــــره ورځ
پوښتنه خو د ګل کوي شـــــــبنم پـــــه هره ورځ

هم هغه څو شېبې مې د ژوندون د خوشحـــالۍ وې
جانان چې راته راوړي نوی غم پـــــــــه هـره ورځ

دا خلک خو ړانده نه دي چې نه ورتـــه ښکارېږي
که څو مو په سرونو ږدي قدم پـــه هـــــــره ورځ

دا څوک دي چې زخمونه پر مونږ پلوري له قديمه
دا څوک دي رانه يوسي چې مرهم په هـــره ورځ

غزل

د ښکليو اننگو ته مـــــې نظر غـــــځـــوي لاس
سپوږمۍ د ځوارلسمې ته خو لمر غځـــــــوي لاس

اوس گورو به چې چا ده د قسمت لـــــوبــــه گټلې
د مينې پيغمبر د چا پــــه ســـــر غځـــوي لاس؟

د کوم مئين په قتل پسې وتې ده لــــــه کـــــوره
په ناز په کرشمه لکه خنــــــجر غـــځــوي لاس

د چا د گريوان تار تار يې په گوتو کې نيـــــولـــی
دا شوخې شيوه گرې خو اکثر غـــځـــــوي لاس

که خدای کول جانان به مې لاسونو کې لاس راکړي
خلک وايي چې اختر کې مرور غـــــځـــوي لاس

غزل

یو څوک خو مې یو ځـــــل د زړه په لار راواړه
خدایه په مئین زړه مې پـــــرهـــــار راواړوه

ښکلې دې په ځمکه دا سې ګرځي لکه ستورې
یو څو خو پرې د مینې په مـــــــدار راواړوه

ساقي د میکدې نه دې نن تش لاســـونه نه ځم
په لپو لپو ستـــــرګـــــو کې خمار راواړوه

هینداره مې د زړه ورپسې ورکه ورکه ګرځي
تصویر پرې د کوم ښکلې پــرې وار راواړوه

چې غرږ د ستار نه خیژي د ځـــنو څو تارونه
جانانه لږ په ځـــانــګه د چـــــنار راواړوه

غزل

تارونه دي د زلفو په رخسار وزنګوه
پرغاړه مې لاسونه لکه هار وزنګوه

یو چا رانه جامونه د نظر وتښتول
بنګي آشنا په بنګو مې خمار وزنګوه

د وړانګو په مهار کې د رڼا کاروانه راشه
حسین سهار د کلي په چنار وزنګوه

جانانه هنګامه د مینې ورځ په ورځ سړېږي
یو سر خو چیرته نن سبا په دار وزنګوه

موسکا دې سندریزه کړه د ذوق پرښتې راشه
دردونه مې نغمه کې د ستار وزنګوه

غزل

ښکلی شه، له خپل ښایست نه ښکلی شه
نن خو د غماز د سترګو خـــــلی شـــــه

زه ورنه په سترګو کې څه وغـــــــــوارم
دی راته غوسه شي وایي، غـــــلی شه !

ما د خپل بهیر ســــــــره ملګری کـــړه
وخته ! لږ خو ماته پــــــښه نیولی شه

زرکې یې لمنو تــــــــه راغـــــلي دي
بازه د وطن غرونو کــــــې غـــــلی شه

غزل

بیا ځوک مئین د هوش له ښــــاره وځي
د لیــــونــــو پــــه ورکــــه لاره وځي

نغمې د میـــــنې لــــــه ســــتار وځي
که د درد ځړیکه له پــــــرهـــــاره وځي
دلته د مینې لیــــونـــــــي او سیـــرېږي
دلته هر ستوری لـــــه مـــــداره وځي
له چا نه ښکلی جـــانـــان مـــخ اړوي؟
که د پاړو له هودې مــــاره وځـــــــي
بیا به تصویر د کوم یو ښکلي راوړي
د زړه له کوره مې هــــیــــنداره وځي

موږه د مینې دنیـــا هم ولـــــیــــده
د کار سړي په کې لـــــه کاره وځي

ماشومتوب

راته یادیږي هغه تیر وختونه
چې په غرمو به ګرځیدم، ګرځیدم
ستا په کوڅه کې به د چاله ویرې
لکه د پانې رپیدم، رپیدم
چې یېلې پښې به مې په ځمکه سرې شوې
پنا مې وړه ستا د دیوال سیوري ته
ستا د دیوال خوشبو به داسې مست کړم
لکه د ګلو د شمال سیوري ته
په لوږه تنده باندې نه پوهیدم
نه به غرمه نه مازیګر مې لیدو
ستا په لټون پسې به زه جانانه
ګرځیدم څو پورې چې لمر مې لیدو
خو اوس د داسې وخت پنجو کې ګیر یم
چې مې په ګرانه تن ته ساه راځي
جانانه ستا په غم به څه وژاړم
چې په خپل ځان باندې ژړا راځي

له سرو سترګو تر سرو سترګو

پرون چې ما په آیـــــینه کـــې کـــتل
راته کیسې د ماشومتــــوب یادیـدې

زه به په چیغو چیغو کـورتــــه راغــلم
مورجانې زه به ستا و لـــــور ته راغلم

زما به سترګې وې لـــــه خـــاورډکې
هم به مې سر و له ګردونـــــو نـــه ډک

تا به ناري کړې چې قـــربـــان دې شمه
بیا دې له چا پره شــــوخــي کړې ده

تا به دخپل پــــوړنــي پیشکي باندې
زما لــــه ستـــرګو خاورې پاکې کړلې

هم به زما له سره ټول گردونه تا وځنډل
راته به ستغې سپـــورې تـــا وکړلې

چې مخ او سر به دې راو میــــــــنځلو
زما به سترگې تکې سرې ښکاریدې

تا به مې سترگې راته تورې کـــړلې

* * *

خو نن چې بیا زما په سترگو کې د چا له غمه
و وینو سیند بهیده

ما آیینې ته کتل
زما تصویر په آیینه کې زنگیده، زنگیده

ما ویل چې اوس به له هینداري نه راو ښوییږي
تا راته څه په عاجزۍ وویل:

((زویه لوگې دې شمه ودې گرځم
نوره د سرو سترگو دا لوبه پریږده))

قطعات

سپرلیه هغه به زمـــوږ د خـــوارو کلی وي چې
ګلونـــه ټول په وینو سره وي او بل رنګ نه کوي
دا زمـــانـــه لکه چې نور زموږ وجود نه مني
عجیبه نه ده چې احساس مو لا غورځنګ نه کوي

* * *

وخت به موږ ته ځنـــګه ګلورینه فضا جوړه کړي
غږ د پسرلي وي خو لـــه ورایـــه خزان وخاندي
لا د ګلغوټیو ستوني ډک دي له بـــارو تـــو نه
تا ته به په کومه خوله سپرلیه ګلان وخـــانـدي

* * *

پام کوه سپرلیه چې زموږ کلي تـــه رانـــه شې
ته به د باروتو دې وطن ته څه تحـــفـــه راوړې
اوس زموږ د کلي چنارونه ځالې نـــه لـــري
ته به د بلبل د غم نوا ته څه نغـــمـــه راوړې

* * *

دلته د وخت د نابلدو خلکو خوا کـــې اوسو
دلته کې مورږ ساه په بيه اخلو ژوند تـــيروو
دلته زمورږ احساس بندي دی څه ويلی نـه شو
ترخې خبرې د هر چا لکه د قـــند تـــيروو

* * *

څنګه ژر مې د آرمان قاتــل جـــوړيـــږي
محتسبه لا مـــې هـــغـــسې ځـــوانـي ده
د ښار مشره ستا د امــن ښـــاريـــه کـــې
هر څه ګران دي د ســـرونـــو ارزانـــي ده

* * *

پر سپين رخـــــسار چـــې زلفې لام ولګي
لکه روژه کې چـــې مـــاښـــام ولـــګي
د تن رګونه مې مـــوســـکي موسکي شي
غږ چې په غـــوږ زما د جـــام ولـــګي

* * *

لمر چې د غروب په غرغره شي راته وخاندي
جوړه طبيعت کې نظاره شي راتــه وخاندي
سترګو د جانان که د مغلو خـصلت غوره کړ
مينه پښتنه يې تاتره شي راته وخـــانـدي

* * *

د انتظار په تـــــریـــخ نـــظر کې مې لا
د امیدونو څه خـــوارہ پـــــاتـــې دي
وخته رفتار کـــــې دې کـــرار راوله
ستا له منزله پښتانه پـــــاتــــې دي

لو

دی

د

لونګو

د غزل " باز " او د هنر کوترې

خدايزده چې د بني آدم په ارواح کې يې ولې داسې مزې پېيلي دي، چې د موسيقي له شرنګ سره په ګډا راځي او د غزل په اوريدلو او يا لوستلو سره غزونې کوي. خبره د غزل او موسيقۍ په ورووليۍ او خورلنۍ کې نه ده، پوښتنه د دې ده، چې کله خو ځينې غزلونه د خپل هر بيت له خوندور سُر و تال سره ځان يو ګام موسيقي ته نږدې کوي.زه دلته د غزلونو وزني رغښت هم نه يادوم، څه ډؤل وو ايم؟ مو خه مې په شعر کې يو ډول پټ " خوند " دی، چې د پښتو غزل په اوسني بهير کې يې ځان په نوي رينبو ټينګ کړی دی او همدا ځانګړنه (چې زه يې د خپلې ژبې د لنډوالي له امله خوند بولم) ورو ورو په يوه " معيار" بدليږي، هسې معيار چې وکړای شي شعر له خبرو او کره له ناکره څخه بيل کړای شي.

خدای (ج) شته چې زه د ښاغلي عابد د شعرونو شنه کلي ته د همدغه " خوند " پر کوڅه ورننوتی يم او ډېرځله يې غزلو زما په اروا کې سندريز مزي خوځولي دي او که د ده شعرونو ته ګورم هم نو د کتنې د معيار سترګې به مې همدا خوند وي.

زما پر اند دغسې خوندورهځانګړنه د غزل ليکنې په همدې اوسمهالي بهير کې ښاغلي کاروان ډېره ځلولې او د " بهير " له لارې د څو تنو په شمير کې تر عابد پورې هم رارسيدلې ده، چې د شاعر له ذهن څخه د اوريدونکو يا لوستونکو پر ذهن تر کيناستلو پورې د يوې منظمې پروسې په توګه طرح کيږي او د دې پروسې د علمي کولو ډېرې چارې د شاعر په کار پورې اړوندې دي، چې له نيکه مرغه د عابد صاحب داسې کار د غزل ليکنې په برخه کې بريالی دی. لومړی خو ښايي په ره بيت کې د نوې سکالو " موضوع" هستونې لپاره هڅه وي او دا هڅه شاعر هنري نوښت ته نږدې کوي. په دوهم ګام کې د سکالو

د اړايې لپاره د کلماتو د ټاکلو چاره ده. شاعر غواړي چې هره شاعرانه کلمه داسې وټاکي، چې د يوه ځانګړي هنري موقعيت استازيتوب وکړای شي. د شاعرانه ژبې په وړاندې د شاعر مسوولیت له همدغه ځای څخه پيل کيږي، دريمه چاره له قافيې او رديف سره د ټول بيت ښکلی پيوند دی. دا پيوند هم هنري ظرافت ته اړتيا لري. له دې وروسته د فنی تلازماتو رغونه پيليږي، چې د شعر قافيوينوښت، آهنګ او د ټاکلي وزم په پام کې نيول دي. د ښاغلي عابد دا بيلګې په مرسته راغواړو:

څنګه چې ښکلي له وعدې نه وځي
داسې مې زړه له ارادې نه وځي
لمر د زرينو وړانګو لاس غځوي
د رڼا ناوې له تيارې نه وځي
ورسره ستا د نامه توري ځغلي
هراسويلی مې چې له خولې نه وځي
د کوم هوښيار ښکلي په لټه پسې
يو ليونی له ميکدې نه وځي
ښکاري جانانه په ايمان يې وايه
باز به دې کله له پنجې نه وځي

عابد هڅه کو، چې ټول شعري کلمات يې داسې يو انځور رامنځ ته کړي، چې وکړای شي د شاعر د نظر وړ نوښت پر لوستونکو ومني.

زموږ دا شاعر ډېر ځله خپل برسيرن او ښکاره عواطف اراييه کوي، چې له ټولو سره شريک دي. د همداسې شريکو عواطفو موندل او بيا ښکلې اوډنه پر هر چا د شعر د منلو په چاره کې مرسته کوي . د

ښکلا په وړاندې داسې ساده، خو ښکلې او نوې عکس العمل ډېرو احساس کړی، خو په لړو شعرونو کې راغلې دی.

چا پسې ورک زما نظر ګرځي
ښکلي چې ګورم په ما سر ګرځي
په شاعرۍ کې "مهال" د عابد همزولی دی. زه د خپلې دغې ادعا د زبات لپاره لاسوندی لرم او هغه د شاعر هنري صداقت دی. شاعر چې د خپل ژوند مهال تنده پوره لمس کړي، ويې زغمي او په وجود کې يې په احساس بدله شي، بيا نو دغه احساس په خورا طبيعي توګه د هنر قلمرو ته راشي او په شعر بدل شي. هغه هم داسې چې دا احساس په پوره صداقت له ټولنې سره شريک شي ، شاعرانه صميميت هم له همدې صداقت څخه سرچينه اخلي. هر کله چې شاعر له خپل مهال سره همزولی شي او خوږه ژبه ولري، نو هنري زيږونې به يې خورا صميمي وي. ګران عابد په خپلو غزلو کې همداسې يو صميمي شاعر دی. د عابد غزلې مو ډېرې يادې کړې ځکه د هغه په کتاب کې غزلې ډېرې او نور شعري فورمونه لږ دي. څو آزاد شعرونه هم شته، چې کړای شي په دغه جوله کې شاعر د بريالیتوب نښې راڅرګندې کړي"
وروستۍ ټپه" يو ښکلی تصويري شعر دی، شاعر د خپلې هنري موخې په تمثيل کې بريالی دی او په ډېره ځيرنه هپل هر شعري انځور بشپړ ارايه کوي. ژبه يې هم خوږه ده د "هائيکو" ګانو په هکله څه نه واسم ويلای، ځکه چې ډېر ورسره بلد نه يم، خو څلورومه هائيکو:
اوس چې او به له ورخه تيرې شولې....
د يوې ښکلې ګناه ظريف او سمبوليک اعتراف انځوروي.
زموږ دا شاعر ډېره موده د "افغان ادبي بهير" د شاعرانه منارو بلال وي، چې د ښکلا او هنر د مذهب نورو مومنو "شاعرانو" ته د مينې د نمانځنو بلنه ورکوي. کله خو دغه بلنې خپله په شعر بدلې شي او له

شارع څخه په شعر د شعر د لوستلو هيله شوې ده، ځنې دا سې شاعرانه بلنې په دغه ټولګه کې راغلي دي، چې په زړه پورې جوړښت لري.
د عابد په غزلو کې يوه بله ځانګړنه، چې زما تر سترګو شوه، دا وه چې دی د ګڼ شمير شعرونو په مقاطعو کې له خپل نوم "باز" سره کوتره، زرکه، وزر او دوی پورې اړوند شاعرانه ترکيبونه کاروي، مګر دغه تکرار ته ځکه حسن تکرار ويلای شو، چې هره مقطع بيل خوند او بيل رنګ لري. د دغو کلماتو هره هنري پيښه ډېره ښکلې راغلې ده او لوستونکي ته د ډېر تکرار احساس نه پيدا کوي دا حو بيلګې کتلای شو:

نن "باز" ته د زرکو ميرې و ويل
سرې سترګې به تورې په کجل کړمه
يا
سپينې کوترې درنه تنګې شولې
"بازه" يو ورځ به دې وزر ماتوم
او يا هم دا
بيله چې د زاڼو له کتاره شي
"باز" ته ښايستو کي شان کوتره شي
يا
زرکې وزرماتي دي په غرونو کې دمه کوي
"باز" يې په هوا نيولې لار ليوني

مور ووینو چې شاعر د هرې کلمې لپاره په بیلا بیلو هنري موقعیتونو کې ځای ټاکي. له ځینو ټاکلیو اشیاوو سره شاعر ذهنی اړیکي له همدا سې بیلګو څخه ښکاري. خو په دې شرط چې هنري وي او ښاغي عابد دغه شرط بیخي پوره کړی دی.

د پښتو شعر په اوسمهالي بهیر کې ښاغلی باز محمد عابد د غزلیزې شاعرۍ ځوان استازی دی، ځکه نوښت، هنري صمیمیت او خوږه ژبه د هغه په غزلو کې دا سې یو ښایسته ترکیب جوړوي، چې د لوستونکي په اروا کې هنر ته تږې مزي په سندرو راولي. زه خو وایم خدای خو دې زموږ د غزل دغه د سرو سترګو لوړ تخیله باز همدا سې د هنر پر ښایستو کوترو مین لري.

دا تاسو او دا هم د شعر د دوهیو د مستانه قلندر خماري سندرې.

عبدالغفور لیوال

د سلواغې ۱٦ مه ۱۳۷۸

پیښور

غزل

څنګه چې ښکلي له وعدې نه وځـــي
داسې مې زړه له ارادې نـــــه وځي

لمر د زرينو وړانــــګو لاس غځوي
د رڼا ناوې له تـــياري نـــه وځي

ورسره ستا د نامه تـــوري ځغلي
هر اسويلی مې چې له خولې نه وځي

د کوم هوښيار ښــکلي په لټه پسې
يو لـــيونـــی له ميکدې نه وځي

ښکاري جانانه په ايمان يې وايـــه
"باز" به دې کله له پنجې نه وځـي
پيښور، صدر ۱/۱/۱۹۹۷

غزل

څنګه چې جانان په نظر ښکل کـــړمه
داسې يې غمونو ځان ته خپل کـــړمه

څو که لا کچه غوټۍ د میـــــــنې ده
زه به يې د او ښکو پـه نــــم ګل کړمه

بیا مې په یو ښکـــــــلي نظر پریوتو
بیا ځکه خبرې پـــــه غـــــزل کړمه

زه او جانان لاس تـــر غــــاړې ووتو
اور به د رقیب پــــه خــونه بل کړمه

نن "باز" تــــــه د زړکو میرې وویل
سرې سترګې به تورې په کجل کړمه

۵/۱/۱۹۹۷

غزل

چې د جانان د نظر شپول نه شي
د زړه پرهر به مې راټول نه شي

چیرته یو نیم وي په کې سر ووهي
د بیابان هر بوټی غاټول نه شي

که د چا ښکلي له لاسونو پریوځي
مات به زما د زړه کنډول نه شي

تا سره مینه مې څه حد نه لري
ما سره ستا کرکه په تول نه شي

د غم ښادۍ پته به څه ولګي؟
چې نغاره نه شي او ډول نه شي

۲۲/٤/۱۹۹۷

غزل

د ژوند نغمه مې د ستار د ترنګ خبرې کــــوي
چې د ښکلوکو پر سينه لونګ خبرې کــــوي

اوس به د چا د خيال تصوير په کې ذرې ذرې شي
د زړه هينداري ته مې څوک د جنـګ خبرې کوي

يارانو تاسې به دُعا کوئ چې ســر ونه وخوري
د شمايلې د راوړو ملنګ خـــــبرې کوي

د ژوند تيارو کې و تنګ شوی د رڼا لــــيونی
د ډيوې څنګ ته يو شهيد پتنګ خبرې کــوي

زړه مې نری شي غريو مې ونيسي له حاله وځم
چيرته مين چې د بنګړو د شرنګ خبرې کــوي

غزل

د مینو سترګو تاب زمـــــا خـــوښیږي
دا د بزم انقلاب زمـــــا خـــوښـــیږي

چې تنها کې مې د زړه نغــــمې نغمې کړي
په زنګون باندې رباب زمـــــا خوښیږي

ستا یوه یوه خبره یو حـــــدیــــث شي
ستا د سرو شونډو کتـــاب زما خوښیږي

چې د مینې د یادونو هــــدیـــره وي
دا سې زړه خانه خراب زما خوښـــیږي

ژونده تاکې د جانان له میــــــنې پرته
په ایمان کې دې بل باب زما خوښیږي

۱۹/۵/۱۹۹۷

غزل

د سپوږمۍ چمبه راواخله، ورته ستوري په ګـډا کړه
مروري دي سندرې، لږ يې توري را پــــخــــلا کړه

په نظر راباندې وڅښه، د ښکــــــلا د مۍ جامونه
اوږده غاړه صراحي کړه، امــــوخته مې په صهبا کړه

د زړګي په للمه دښــــــته، د ارمـــــان زړي کرمه
د باران په شان وريږه، چيرته شـــــنه مــې تمنا کړه

تخيل کې جوړومه، ستا د ميـــنې د ښکـــــلا بُت
بُتکده د خيال حرم کړه، لږ خو ما د ځــان په خوا کړه

څنګه غلی ناست يې "بازه" وزرونــــه دې خواره کړه
د کوترو سيل تيريږي، څه خو شور څه خو غوغا کړه

۱۹/۵/۱۹۹۷

غزل

له زړه نه راشي په ليمو کې انتظار وباسي
يارانو ما د ښکلو مينه له روزګار وباسي

دا سې ښکاريږي چې ساقي هم کينه ور غوندې شو
ډله رندان چې ميکدې نه وار په وار وباسي

دا زمانه داسې په چل او په هنر بدليږي
لکه پوستکی چې له خپله تنه مار وباسي

بيا يو منصور پيدا کړه، بيا د چا د مينې په نوم
چې يو ناره د اناالحق په سر د دار وباسي

د زمانې د حوادثو څه پروا نه لري
"باز" په سيلۍ کې هم کوترو پسې لار وباسي

٦/٧/١٩٩٧

غزل

نن دليمو د خونې ور مـــــاتـــــوم
په چا به تنده د نظر مـــــاتـــــوم

د سترګو جنګ ته مې بلا زړه کيږي
ستا د بڼو به دا لښکر مـــــاتـــــوم

راځه جانانه را ترغاړې ووځـــــه
يو ځو تناکې د ځيګر مـــــاتـــــوم

شيرينه مينه مې په زړه وريـــــږي
په فرهادي تيشه به سر مـــــاتوم

سپينې کوترې درنه تنګې شولې
"بازه" يو ورځ به دې وزر ماتـــوم

۲۹/۱۰/۱۹۹۷

غزل

ډېر ستا د راتلو په انتظار ليوني
راشه که يې ګورې د ديدار ليوني

ستا د پاکې مينې اناالحق وايي په چيغو
جګ سرونه وګوره په دار ليوني

څوک دې خانقاه کې بلوي ډېوې د زړونو
څوک ناست ميکده کې وي خُمار ليوني

هر طرف اوتر اوتر د ښکلو نظارې کوې
ګډ چې شي د صدر په بازار ليوني

زرکې وزر ماتي دي په غرونو کې دمه کوي
"باز" يې په هوا نيولې لار ليوني

پېښور، صدر ۲۶/۱۱/۱۹۹۷

غزل

مهاجر زړه مې خوشـــــحالـــي يوه زره نه لري
په ځمکه سيوری پــــه آسمان کې ستاره نه لري

په مرګ يې نيسي، غاړه تبې ته مجبوره کيږدي
د زمانې له ستمګرو نه چــــاره نـــــه لري

موږه د داسې بد نصيـــــبه قبـــــيلې وګړي
زموږه مړي ګډ ښخيږي هـــــد يـــــره نه لري

اوس د آذان ازانګې ټول کلي ته نه رسيـــــږي
زموږ جومات يې شهيد کړی مناره نه لـــــري

راځه چې پاتې زنده ګي په محبت تـــيره کړو
نفرت ښه نه دی آشنا مينه خساره نـــــه لري

۵/۱۲/۱۹۹۷

غزل

ستا د خولې خبره مرغــــلره شـــــي
زړه ته چې راکوزه شي ســـــندره شـي

زه ورته وسله د خودۍ کیـــــږدمــــه
مینه په ما څــــــومـــــره زوروره شي

نازلري، نـــیازلري، انـــــدازلري
خپل مین چې وګـــــوري اوتره شي

څومره چې په کـــــم نظر کتل کوي
هومره به یې حـــسن لــــــه نظره شي

بیله چې د ځانـــو له کـــــتاره شي
"باز" ته ښایستوکي شان کوتره شي

۲۶/۱۱/۱۹۹۷

غزل

څه په نشیب څه په فـــــراز روان دی
زړه مې د کوم ښکلي پـــه ناز روان دی

په کوم پړاو بـــه چـــاته ځان وسپړي
راسره ســـم د میـــنې راز روان دی

روح مې سندرې په اوږو بـــار کړي
د سُراو لی ورپسې ســـاز روان دی

چې کوم شاعر به ترې الـــهام واخلي
ښکلې په څه ښکلي انداز روان دی

چیرته به خپل مرام ته ورســــیږي
ځي په کوترې پسې "باز" روان دی

۱۳/۳/۱۹۹۷

غزل

د غم ماښام په ما زدیـــــــګر راغی
خدایه څه تندر په ګـــــــودر راغی

د بورو شور په هدیره کـــــې و جوړ
چاته راته ویلې چې اخـــــتر راغی

زما د قتل اراده یـــــې کــــړې
جانان د لیچو په خـــنجــر راغی

د زړه پر ځمکه کرونده پــــــخوې
ښکلی په شان لکه د لـــــمر راغی

د خیال وزر مې ستا په مینه خور شو
سروش د شعر مــــې پــه هنر راغی

غزل

چې شبنم بوسه له مخه د ګــــــل واخــــلي
تصور مې رنګيني د غـــــزل واخــــلي

د ديدن تنده کې هومره ټـــــکنی کـــړي
چې له ډېرې بې صبرۍ نه مې جـــل واخلي

په اسانه به يې خلاص نــــه کـــړې جانانه
که د مينې تار مو يــــو ځـــلې ول واخلي

ښاماران يې چې په څانګو مســـــتي وکړي
له ترخو نه خواږه څنــــګه صندل واخلي؟

بې له شکه هغه شـــــپه بــــــه وي د قدر
چې سپوږمۍ ستاد رخسار ځنې ځل واخلي

۲/۳/۱۹۹۷

غزل

ښکلو پسې زړه مې سحر وتــــى دى
هم مې له ليمو نـــــه نظـــــر وتى دى

وا ړه ارمانونه به مــــــې ووژنـــي
نن دې د ښو چې لښکر وتـــــى دى

ستا د ماشوم غم تپوس مې زړه کوو
ما وی چيرته نه ځي بهر وتـــى دى

هغه د ننګ چنار کلي کې نه شته دى
غشى تر سينې د ښنــــتر وتى دى

"بازه" پسې والوزه وار مــــــه کوه
ګورې نه صحرا ته کوتر وتـــى دى

۱۹۹۸/٤/٤

غزل

د سرود کډه يې ليږدي، د مستيو وچکـــالـــي ده
د شاعر د خيال لمنه، له سندرو نه خـــالـــي ده

بيا يې غيږه کې رانه وړل، د رامبـــيل چامبيل گلونه
سږ کال هم په موږه خوارو ، ټنده گونځې د پسرلي ده

د نارنج د گل ميله ده، د بـــارودو پـــه وطن کې
له شهيدو گلغوټيو غيږه ډکـــه د مـــالـــي ده

دمه ځای يې زړه کې نه شته، د کاروان د لارويـــو
په خنجر د ليچو راغله، نن حسينه جـــلالـــي ده

٦/٤/١٩٩٨

غزل

ډک له مینې زړه لرم
شکر دی هر څه لرم

بد و ته یې بد وایم
ښه یې په لیمه لرم
زه د جانان غم سره
تل د زړه خواله لرم
خته مې له عشقه ده
اور لرم، او به لرم
ویښ وخت څه په منډه ځي
زه چې بخت اوده لرم
مه ! وزر مې مه تره
"باز" یم الوته لرم

۱۳/٤/۱۹۹۸

غزل

مینه مې داسې په دایره کې واخلي
لکه بین مار چې مار هوده کې واخلي

د مازدیګر وعدې ته نه رسیږي
د دیدن تنده مې غرمه کې واخلي
ښکلې ګناه ته مې رابولي ساقي
رانه توبه په میکده کې واخلي
د عزرائل به دا احسان ومنم
که رانه ساه ستا په کوڅه کې واخلي
زما په زړه داسې قبضه واچوه
لکه ښامار چې لال ولجه کې واخلي

سترګې یې سرې شي په چا خیال نه کوي
"باز" چې کوتره په پنجه کې واخلي

١/٥/١٩٩٨

غزل

چا پسې ورک زما نظر ګـــــرځـــــي
ښکلي چې ګورم په ما ســـــر ګـــرځي

غم مې د زړه کلي تـــــــه لاره کــــړې
په سپين سترګۍ په کې اکثر ګـــرځي

يارانو څمه لاس نيوی تـــــرې کـــوم
چيرته د ميــــــنې پيغمـــــبر ګرځي

د مخ رڼا يې دنــــــيا ونــــــيولــــه
يو څوک په څير لکه د لمــــر ګـــرځي

خدايزده چې زرکې کومې خواته تللي
ورپسې "باز" په سم او غــــر ګرځي

غزل

لړيې راوينې کړه دې ويده ارمان ته لاس واچوه
راشه دا ځل زما د زړه ګـــــريوان ته لاس واچوه

راته د سپينو سپـــــينو ستورو اميلونه راوړه
د کائيناتو دې خــــواره جهان ته لاس واچوه

ترينه ولجه کړه د سندرو غرونه غرونه اوښان
د غزلونو اوښبانه کــــاروان ته لاس واچوه

چې د وختونو د ناســـازو نه څه غېج خو واخلو
جانانه نن خو دې تراخـه دوران ته لاس واچوه

چې د رقيب له زړه نه سوی سوی دود وخيژي
"عابده" دا ځل دې خوارږه جانان ته لاس واچوه
۱۷/۶/۱۹۹۸

غزل

یـــو نـــظرخـــو رنـــدانه راواړوه
لـــږه تـــیره زمـــانـــه راواړوه

درنګ ساعت له بهٔ دیوه په مړه کیدو شي
هله ژر شـــه پـــروانـــه راواړوه

د تندي له اییني نـــه ګـــوري زلفې
په رخسار دانـــه وانـــه راواړوه

د ښکلا بته په زړه کـــې مې دیره شه
دا حرم په بتـــخانـــه راواړوه

بازه اوس دې غزلونو کې خوند نه شته
بس دی نوره افســـانـــه راواړه

۲۰/۶/۱۹۹۸

غزل

یو سازو ، یو سرورو ، یو نغمه وه تیـــــــریــــــده
په سیمه مې د روح د چاوړمه وه تـــــــیریـــــده

هیڅ حد یې د ښکلا تاکلی نــــــه شمـــــه یـــارانو
د سیند په څیر روانه وه څـــــــپه وه تیـــــریـــــده

یو څوک مې تصور کې جـــــوړولـــــه ورانوله
په ما د لیونتوب یــــــــوه دوره وه تـــــیریـــده

ها ستوري به یې یاد وي چې تک شنه وو له خندا نه
ها څنګه د مستـــــیو ډکـــــه شـــــپه وه تیریده

یو شرنګ مې د پاولیو په غـــــوړونو کې نښتی
په خیال کې مې تر څنګه چې هغــــــه وه تـــیریده

۲۸/٦/۱۹۹۸

غزل

د مينې لاروی يمه صنم ته مې وربولي
دا داسې بُتکده ده چې حرم ته مې وربولي

دا زړه راسره رخه لري ځکه خو يارانو
چې چيرته مينه نه وي هغې چم ته مې وربولي
د چا د تورو سترګو د جادو به څه اثر وي
چې هر سهار د ميا او ملا دم ته مې وربولي
چې ستا د خولې خبره مې په شونډو زمزمه شي
يو ښکلی ترنم شي زير او بم ته مې وربولي
نظر مې د رخسار په لارو تورو زلفو ونيو
دا څنګه رڼې لارې دي تورتم ته مې وربولي

ليمو کې يې د ژوند خُمار، خُمار راته کړلی
چرسي بنګي سړی يمه چيلم ته مې وربولي

۲۶/۶/۱۹۹۸

غزل

له زړه نه درته وايمه د ځان په خير مې خــــوښ يې
جانانه په والله چې د ايمان په خير مـــــې خوښ يې

د مخ فضا دې ټوله سندريزه غـــــونــدې ښکاري
د سپينو رڼو ستورو د آسمان په خير مې خوښ يې

د زړه تاخ کې دې ساتم تقدس دې په ليــــــمو وړم
باور وکړه جانانه د قرآن په خير مې خـــــوښ يې

"سالکه" آشنا څنګه رانه ليرې، ليرې ګــــرځې؟*
"نثار" زما ياره د "کاروان" په خير مې خـوښ يې

د ښکليو په خير ښکلی يې غزله د "پـــــسرلي"*
د مينې د کيسې او د رومان په خير مې خوښ يې

*سالک، نثار او کاروان زما شاعران ياران
*استاد پسرلی زموږ مشر او استاد شاعر

غزل

ستا د ښکلا ځيني قلنګ غــــواړي
يوه خولګۍ درنه ملنګ غـــــواړي

ستا د کوڅې له رقيبانـــــو امـــان
په نه خبره باندې جنګ غـــــواړي

څو مره ساده ده کليوالــــه مينه
د هار پر ځای رانه لونــګ غواړي

د زړه مې سوبه په دوه څـــيزه کيږي
يو رانه تا غواړي بل بــنګ غواړي

د ښکار پر ځای ورسره مـــينه وکړه
"بازه" کوترې درنه څنګ غواړي

غزل

د زړه خُم مې لبريزه دی ميخواره رانه ورکه
تصوير مې پسې ګرځي خو هينداره رانه ورکه

هر څو که لاروی يمه د شپږو جهتونو
چې تا ته غځيدلې هغه لاره رانه ورکه

چې ژوند ټپه ټپه کړي چې ميوند ټپه ټپه کړي
يو داسې پښتنه د جنګ سالاره رانه ورکه

د بين په ترنم يې د روح کلي ته رابولم
هنر چې په کې نغښتی هغه ماره رانه ورکه

موده وشوه سندرې راته نه راوړي يارانو
څه ټکه راپريوتې سندرماره رانه ورکه

غزل

څوک مـې په نظر کې را شيــن شوی دی
درد مــې په پرهر کې را شيــن شوی دی

ډېر بـــه د ارمــــان ګـــلونه ونيسي
زړه مې په ګودر کې را شـــين شوی دی

رام به نــــــه شي کلــکې ارادې لري
هر افغان سنګر کې را شيــــن شوی دی

ښنې د "حـــــمـــــزه" د تخيل لري
شعر که په "خيبر" کې را شين شوی دی

بيا به په پنجو کې زرکه ونـــــــيسي
ښکار د "باز" وزر کې را شين شوی دی

غزل

ستا له نظر پریوتم
خدا یږو له غر پریوتم

ته په وعده را نه غلې
زیږ مازدیګر پریوتم

زه د سپیلني په څیر
واخ، په شرر پریوتم

ما وی چې کعبه به وي
زه دې په ور پریوتم

ښه مې زړه پرې یخ کړلو
"باز" په کوتر پریوتم

غزل

له زړه مې ارمانونه ستا په لاره ځي په منډه
يو څو ليوني ستوري له مداره ځي په منډه

پرون مې تلوسه د نن په تمه زياتيده
خو نن چې راغی ښکلی شو ناګاره ځي په منډه

يو چا په ميکده کې وچې شونډې شپه رڼه کړه
يو څوک چې بلا نوش و له خپل واره ځي په منډه

هغه د يو ديدار په خاطر سر تلي کې اخلي
چې ژوند يې مينه مينه وي تر داره ځي په منډه

زما د زړه له ځُم نه يې يوه څکه ونه کړه
په ناز په کرشمه رانه ميخواره ځي په منډه

۷/۱۰/۱۹۹۸

غزل

څو ګيډۍ دُعا به د آمين په مــــــزي وتــــړم
زړه به مې د ښکلو د آئين په مــــــزي وتــــړم

نن به مې د سترګو کورکي ورته پرانيستي وي
پريږده چې يو څو په کې حسين په مزي وتــــړم

ټولې فلسفې به ستا د مينې په مخ شاته کــــړم
ښکلې غوندې شک به د يقين په مزي وتــــړم

هار د سپينو ليچو به په غاړه کې دروا چــــوم
وار وکړه چې زه خو لونګين په مزي وتـــــړم

رادې شي کوترې دې د "باز" په سينه وګـرځي
زه به يې وزرونه ښه سنګين په مزي وتـــــړم

۲۲/۱/۱۹۹۹

غزل

د زنده گۍ غمونه واړه مې له زړه راټــــول کــــړم
چې کور ته لاړ شم په سينه باندې واړه راټــــول کړم

په تصور کې زه ما شوم شم په کوڅو کې گـــــــرځم
سکنۍ ما ښام وي چې خوړلن له تناره راټول کـــړم
کله نا کله زه په ورانو گودرونـــــــــو گـــــــرځم
کله ښايست له ټول جهانه په ليمه راټـــــــول کړم
لږ مې د زړه درزا ته لاس ونيسه سود به مــــې شي
د ارمان ټپ به ستا د گوتو په چاړه راټول کــــــړم
خدايزده چې څه تو پان په سترگو کې جانان راوړی
چې راته وگوري بې واکه مې بانه راټـــــــول کـړم

ستا د ښايست د اسمانڅکو په لور نيت مې کـړی
باز يم وزرونو کې به دوه ستوري رانه راټول کـــړم

۲/۲/۱۹۹۹

غزل

څه خو شته چې دا سې خونړۍ اړوي ســــــترګې
جانان چې رانه نن کړۍ کړۍ اړوي ستـــــــرګې

راځئ چې د يو بل سترګو کې ټول سره راټـول شو
ز موږه له خوارانو چې نړۍ اړوي ســـــــترګې

زما د زړه غوښتنه باندې خدايږو پـــــوهيدلی
دا ښکلی چې له ما هره ګړۍ اړوي ســـــترګـې

د بر کلي د شپون رمې هوښيارې راته ښـــــکاري
ازغو کې چې ترې پاتې شي وړۍ اړوي سترګې

دُعا به د کوترې سپين وزرې ورســـــــــره وي
چې "باز" نه په هوا هره جرۍ اړوي ستـــــرګې

۲۹/۲/۱۹۹۹

غزل

ټولې بُتکدې وې حـــــرم را نـــغی
زړه ته مې څوک ښکـــــلی صنم رانغی

چاته چې مو لارو کــــې ګلان شیندل
هغه خو زمونږه پــــه چــــم رانـــغی

تل د سپینو لیچو په خنجر راځــــې
ښکلی د موسکا په کرم رانــــغـــی

ځم چې د ګلونو موسم غــــلا کړمه
مونږ باندې یو کال چیرته سم رانغی

ته یې چې ښکالو ته غوږ نیولی وې
"بازه" هغه زرکه قـــــدم رانغی

۱۲/۳/۱۹۹۹

غزل

هغه چې د مودو خُمار يې سترګو کــــې غړيږي
خپل وار ته يې وار نه کيږي يو جام اخلي او ځي

د چا چې اراده د خپل منزل په لور پـــــــخه وي
فراز و نشيب نه ګوري بس ګام اخلي او ځـــــي

يو درد د چا دمينې مې پرهر ته لاره کـــــــړي
يو ياد يې جانانه هميش سلام اخلي او ځــــي

د کوم يو وږي "باز" نظر په کلي لګـــــيدلی
په شنه سهار کوتره چې له بام اخلي او ځــــي

۵/۶/۱۹۹۹

غزل

په ليونو کې دې راغلى نـــــه يــــم
جانانه زه دومره ښاغلى نـــــــه يـــم

ما د خولګۍ طمعه کې و نه ســـــاتې
زه خو لا دومره نازولى نـــــه يــــم

بخښنه غوارم په حاضر محـــــفل کې
د چا په سترګو کې خو خلى نــــه يم

اوس نه چنار او نه سنځلې شـــته دى
اوس د هغې يادونو کلى نـــــه يـم

د يو ورور پښه مې جنګ کې وبايلله
خو له سنګره تښتيدلـــــى نــــه يم

غزل

څه ښکلی تصور و چې تر څنـــــــــګه وه راغلې
نغمه وه د لونګو چې ګلرنـــــګه وه راغـــــــلې

په تورو تورو سترګو یې قلنګ راځنې واخیست
چې کور ته مې د زړه یو ملنګه وه راغــــــــــلې

د خپل مین ټپونه یې ګنډل په تار د څـــــــــــړو
هغه پښتنه پیغله چې له جنګه وه راغـــــــــلــــې

سندرې یې له لپو نه شیـــــندلې لیــــــونـــۍ وه
بیګا راته په خوب کې شوخـــــه شنګه وه راغلې

د ږدن پر ځای د بنګ دانې خـــــوړلې وې کوترې
دا نن چې درته "بازه" رنګه بنــــــــګه وه راغلې

۱۲/۵/۱۹۹۹

غزل

ته لږ راتـــــه وگـــوره
زړه لږ راتـــــه وگـــوره

ژوند په کـــــې راونغاړه
مړه لـــږ راته وگـــوره

بس درنه یوخوله غواړم
څه؟ لـــږ راتـــه وگوره

گل په اننـــــگو وړمه
ښه لږ راته وگـــــوره

۱۲/۵/۱۹۹۹

غزل

تور کفار لښکر پــــــه سپــــــین اسلام راواړوه
لږ دې په رخـــــسار د زلــــفـــــو لام راواړوه

پام کوه آشنا چې پښه نیولی په کې نــــــه شــې
مینه خو سرحد نـــــه لـــــــري ګـــام راواړوه

زه به ورته ټوله شاعري خپــــــله اهــــدا کړمه
خدایه د شاعر حسن خـــــو پـــــــام راواړوه

پریږده چې د ژوند خُمار مې ټول په کې خړوب کړم
تنده مــــاتــــــومــــــه ساقي جام راواړوه

٦/٦/١٩٩٩

غزل

د ژوند مسته نغمه چې له ربـــــابــــه راوتله
د مینې ولوله مې له شــــــبابـــــه راوتله

زمزم خو به چا نه وي په مینا کې اړولـــــــي؟
بیګا شپه چې وړمه یې له شرابــــــه راوتله

د تندې تلوسه مې وار له واره زیـاتـــــیدله
ها ښکلې چې یارانو له سُرابــــــه راوتـــله

پرون چې د مطرب له ترنګه څه مې اوریدلي
هم هغه مسئله نــــــن له کــــتابه راوتله

کوم چا به په پنجره کې بندیوانه وي ساتلې
کوتره خو به "بازه" بـــــې حــجابه راوتله

۱۴/۶/۱۹۹۹

غزل

څه د ژوندون سړو تـــــودو وخـــــوړم
څه د چا مینه کې نـــــــــشو وخــــوړم

هسې له وخت نه ګیله څـــــه لـــــه کوم
خپلو یـــــارانـــــو پـــــه پردو وخوړم

وطنه ستا له غیرې لـــــیرې، لـــــیرې
د پردیسیو ورځو شــــــپو وخـــــوړم

هغه خدایې سلام هم نـــــــه راکـــوي
زه یې غمونـــــو انـــــدیښنو وخوړم

خپلې خـــــــورینګې ته کوترې ویل
زه د "باز" دوه وو سترګو سرو وخوړم

۸/۷/۱۹۹۹

غزل

اور مې کړه شرر کې مې راونــــــغاړه
درد يمه پرهر کې مې راونـــــــغاړه

وا مې خله د سترګو په کونجونو کې
ښکليه ! نظر کـــــې مــــې راونغاړه

تورو ماښامونو ته مې پـرې نه ږدې
ګوره سپين سحر کې مـې راونغاړه

نن راته کوترې څه په مـــــينه ويل
"بازه" په وزر کې مې راونـــغاړه

۲۷/۸/۱۹۹۹

غزل

خبره چې په کلي کې شوره شوه څــــنګه ځــې؟
کیسه زموږ د مینې چې ښکاره شوه څــــنګه ځې؟

تصویر دې په کې وځړوه، یاد خو به دې ســـاتـي
رڼه مې د زړګي چې آیینه شوه څــــنګه ځــې؟

هن! واخله لږ سرور خو په لیمو رانه یـــوســـه
ژوندون مې درته ویړه میکده شوه څــــنګه ځې؟

سهار و، ماز دیگر شو اوس ماښام په تیریدو دی
ایسار شه د چا یاده نوره شپه شوه څــــنګه ځې؟

ښه ډېر به درته جوړ کړم سپینې غاړې ته ځوندۍ
پخه چې د لونګو کرونده شوه څــــنګه ځې؟

۱۵/۱۱/۱۹۹۹

غزل

څوک مې په میو باندې، څوک مې په بنګ نمانځي
څوک مې د تورو سترګو په ښکلي جنګ نــمانځي

بیا د غزل ملکې، ګـــــیډۍ ســـندرې راوړې
چې به په دې عنایت، کوم یو ملـــــنګ نمانځي

بیا په وطن سپرلی شو، جونې په ســـیل ووتې
سپینه سینه به د چا په تور لونـــګ نـــمانځي

ډیوې رڼا دې ورته، د کوه طور ډیـــوه شـي
ژوند په مرموزه ادا درته پتنګ نــمانـــځي

د وطن ټول شاه زلمي، به سره بیا راټول شـي
د آزادۍ ناوې به د ډول په ډنګ نمـــانځي

۲۲/۱۱/۱۹۹۹

غزل

نشه ده د شرابو په رګ، رګ کې مـــــــې خـــوره ده
سندره چې زما د تخیل په تــــــــال ســـــــپره ده

نظر مې ښکلا وزیږوي کوم لور ته چــــــــې ګـــورم
له کله نه چې ښکلې مې په ستـــــــرګو کې دیره ده

چې تا په ګلورین نظر یـــــــــو واري ورکـــــــتلي
جانانه د زړه سیمه مې اوس ټوله ګـــــــلـــــدره ده

یو څوک راغلل ژوندون یې د مرګي نیـزه کې یوړو
دا پورې کلی وګوره چې واړه هـــــــدیــــــره ده

د روغې څه خبره به یې باز ســـــره وي شــــــوي
کوتره چې په شین سهار د بام په ســــر ښکاره ده

۲۷/۱۱/۱۹۹۹

غزل

ښه ډېر په اسانه راته وګوره
لږ خو په ما ګرانه راته وګوره

زه مې نظر ستا په ښکلا وینځمه
ته او خدای جانانه راته وګوره

یاده به وي تاته پرونۍ وعده
نن نه شې پښیمانه راته وګوره

ستا د جرس شرنګ سندرې شنې کاندي
ای اوښه کاروانه راته وګوره

تا پسې خو خدایږو رسیده ګران دي
لمر غونډې روانه راته وګوره

۱٦/۱/۲۰۰۰

غزل

داسې مې اوښکو باندې ستا د کوڅې ور وينځلی
لکه باران چې بيګا ټوله شپه وي لمر ويـــــــنځلی

دا چې ښکلا راته په هر څه کې څرګونـــــه وهي
سهار وختي مې ستا په ښکلي مخ نظر ويــنځلی

په لاهوتي سندرو نيت تړم د مينې پـــــه نــوم
د زړګي خُم مې په شرابو د کـــوثـــــر وينځلی

څنګه سرور دی د بر کلي د ګـــــــودر پـه غاړه
چا به د بنګو په وږمه وي مازديــــګر ويـنځلی

د بوډې ټال يې په وزرونو کې يو شـپول جوړوي
"بازه" د سپينې غرې په واوره يې کوتر وينځلی

۲۱/۱/۲۰۰۰

غزل

څنګه خاموشه زنده ګي ده هنګامه نه شـــــته دی
نن دې د کلي مازدیګره هیڅ مزه نـــــه شــــته دی

په یو ساعت کې په یو رنګ په بل کې بل رنګه وي
ماته خو خدا یږو د دې ښکلو اندازه نه شــــته دی

څنګه ایسار شمه یارانو په دې چم کې څــــه دي
دا وخت به څرنګه تیریږي چې هغه نه شــــته دی

اوس به دې څرنګه ښکلو کیه ســــندره کـــړمه
چې مې په شونډو ستا د مینې زمزمه نه شتــه دی

د جنګ شیبې وې دیوالونه سره غاړې وتــــــل
لارې مو ورکي دي په کلي کې کوڅه نه شته دی

۱۷/۲/۲۰۰۰

د اسحاق ننګیال په مړینه

غر او آس

یو غر راونړیده
هغه دنګ غر
چې آسمانڅکو ته یې لاس غځیده
لکه د طور په څیر ذره ذره شو
****
یو آس له پښو ولویده
هغه سپین آس
چې په یو ګام کې به تر لیرې، لیرې ورسیده

د امان الله ساهو په مړینه

دا څه ټکه راپریوتې

دا څه ټکه راوپریوتې
چې د سر سړي مو وینې
څنګه ژر یې رانه واخلي
دا څه ټکه راپریوتې
د یو غم فصل مو زړونو کې پوخ نه وي
بل راشین شي
دا څه ټکه راپریوتې
چې د سر سیوری پیدا کړو
عزرائیل یې په وزرونو کې راټول کړي
دا څه ټکه راپریوتې
د "ساهو" ګلونو پاڼې
د "پسرلي" په غیږ کې زمولي

۱۵/۷/۱۹۹۸

وروستۍ ټپه

زما د زړه دره کې
ستا د يادونو ځلی
د يو شهيد آرمان په څير ولاړ دی
او ستا د خولې وروستۍ ټپه په آزانګو اړوي
تا ته به ياد وي که نه؟
ما درته څه په هنرمندو ګوتو
د سرو او شنو مريو پوښ کې وه رجړومه جوړه
او د هينداري په کونجونو کې مې
د خپل نامه توري يو ، يو وکرل
ما ويل چې ته کله کجل پوري کړې
نو په ليمو کې به دې وغړيږم
او که هينداري کې تصوير ته ګورې
ستا له تصوير نه به راووتو کيږم
داسې به تا سره د مينې په تار ځان وتړم
خو داسې کله وشول

او ما نه کله هیر دي
چې په بې نیازه غږ دې وویلې
راشه آیینه رانجه دې واخله
نه دې یاري کړم نه دې ښې ګرځومه

څو درې مسریزې

راځه چې نن خو پټېټانی وکړو
چیرته یو ښکلی ماشومتوب پیدا کړو
چې څه خو مینې ته بهانه جوړه شي
***
ځان به د چا د غاړې هار جوړوې
ناځوانې زه خو دې هیر شوی نه یم
په سره جوړه کې ځومره ښکلې ښکارې

***

چې په خبرو قطغن ولګیده
چې د بلۍ په سر کاته ګناه شوه
راځه چې زړونو کې خو مینه وکړو

***

اوس چې او به له ورخه تیرې شولې
نادانې لړ دې په خوله لاس کیږده
په یارانه کې خو بنګړي ماتیږي

د درد د ځړیکې په څیر لاره وکړه
زما په تول وجود خوره وره شه
لکه پرهر مې زړه کې وغځیږه

***

خیر دی جامو له به پیوند ورکړم
پیزار دې نه وي لوڅې پښې به ګرځم
مګر د خیټې څه چاره وکړمه

يو بيت

داسې خو مه وايه چې نه به ګورم
ځکه چې دا کرښه زموږ په منځ کې
د ښايستونو خالق نه ده ويستې
نو داسې مه وايه چې نه به ګورم
زه به ور ګورم که روژه وي که اختر که برات
ځکه چې دا ښکلي زما د غزل توري دي
يو بيت جوړ وي

۷/۱/۲۰۰۰

جانانه کله

خو راپیښه وکړه

ته مې په خوب لیدلې

ته مې په خوب لیدلې
پر افغاني ګڼ دې د سپینو روپو ټل داسې مزه کوله،
لکه د هسک لمن کې ټل ټل وي د سپینو ستورو
ته مې په خوب لیدلې
لکه زیړی مازیګر،
د څو شپېبو لپاره،
پر کایینا تو ښکلا وشیندي په منډه تیر شي
ته مې په خوب لیدلې
ستا د ښکالو ترنم،
زما په زړه کې نری لاره وکړي
او بنګړو شرنګا دې لپو نه سندرې شیندي
ته مې په خوب لیدلې

په تور پوړني کې دې سپينې ليچې دا سې نغښتې،
لکه د اوربد جنګ له سوبې وروسته،
سپاهي تيکې ته توره تيره کاندي
ته مې په خوب ليدلې
د لوی شکست منلو وروسته ما ته لاس راکوې
او د بري لور ته مې و هڅوې
ته مې په خوب ليدلې
زما او ستا اروا وې
د اند ښنې په نوم څه نه پيژنې
د ماشومانو خويندو ورونو په خير لوبې کوې
څه ښکلی خوب و
چې ور ښمين لاس دې
د بيا ليدو په اميد
آن تر تندي پورته کړ
او زه له خوبه ويښ شوم
بيا تر سهاره پورې خوب رانه غلو.

شاعرانه فطرت

ښايي زما شاعرانه فطرت کې
له زمانو راهیسې
د ښایستونو خالق
د مینې کر کړې وي
شاید همدا سې به وي
چې مې د زړه په ځمکه
د نفرتونو تخم نه شین کیږي
او مینه تل په کې ښېرازه اوسي
ځکه په نیمه خوله خندا باندې ټول زړه وبایلم

غزل

يو څوک گورمه چېرته به وي دنگه ستا په څېر
پېدا به نه شي خدايږو غنمرنگه ستا په څير

د چا ښکلې په لته پسې وتی يم له کوره
کوڅه په کوڅه گرځمه ملنگه ستا په څېر

د وخت غرمو که وسوزوم مينه کې يې پوخ کړم
پر سپينه سينه زانگمه لونگه ستا په څير

يو ته يې چې د ژوند قرار دې ټول راځنې يوړو؟
که بله به پيدا شې شوخه شنگه ستا په څير

د باز په شان شوخي مې په وزرونو کې پيدا شي
کوتره چې مې تېره شي تر څنگه ستا په څېر

۲۸/ ٤/ ۲۰۰۰

زموږ کلی

ډېره موده وشوله
چې "برکنډو" باندې د وريځو لړې نه ښکارېږي
او د خوړ غاړو کې ربډې راټوکېدلې نه دي

ډېره موده وشوله
د "غره زيارت" ته خلک نه ورخيژي
وايي روسانو يې په لارو کې بمونه ايښې
چې کليوالو به ثواب لپاره
په لپو لپو ترينه وځنبې اوبه
هغه "بزرګه چينه" اوس وچه ده

ډېره موده وشوله
چې د ګودر لارې مو شړې پرتې
ځکه زموږ کليوال
چېرته په کډه تللي
په بيرته بيا نه راغلل

ښه مې په ياد دي
د مکتب ها ګلالو وړو به
د الفبا سندره
په ازانګو ويله

او دا مې هم ياد ېږي
چې د ايلبند نه به کوچيان راغلل
زموږ د کلي په شينکي باندې به
د وخت نه مخکې خزان ولګيده
د کليوالو به يو شور پورته شو.

۳/ ۵/ ۲۰۰۰

غزل

توره شپه کې ورته جړ مې تور وربـل دی
خلکه چا د تورې شپې نيولی غـــــل دی

بيا يې ګونځې په تندي کې غځـــېدلي
بيا چې ښکلی راته نه ګوري څـه چل دی

خبر دی لاړه به شي، لږه سا خـــو واخله
د تلوار دې لا تازه پـــــــرونـــی پل دی

بس دعا کوه لونـــــګ چې راپاخه شي
د ځونډيو جوړلــــــو مې تـــــکل دی

بازه دا دې لا څه ټوکې دي را اخيستي
د کوترو په وزرو دې جوړ غـــــزل دی

غزل

چې په خبرو کې د ناز او ادا قـــــند وتـــــړي
ډېر مين زړونه به په زلفو بند په بـــــند وتړي

هلته به زه په خپل وجود باندې باور پـــيدا کړم
که د لاس نخښنه مې څوک ښکلې په مړوند وتړي

او به او به به کړي زما د زړګـــــي واړه شـــاړه
که په ګرېوان راته د سپينو او ښکو بند وتـــــړي

يو څو درانه سرونه په نېزه کې رانــــــه واخلي
د مرګ قاصد راشي زموږ د کلي ژوند وتـــــړي

دا سې بدرنګه زمانه خو خدايه را نـــــه ولـــې
چې د عابد نه تخيل وتړي انـــــد وتـــــړي

بیلټون

زما د ژوند د امیـــدونـــو سپـین سحر جانانه
سکـــنې مـــاښــــام درتـــه یـــا د یـــږي کـــه نه؟
ما نه د ژوند په ورکو لارو مـــرور جـانـــانـه
سکنې ماښام درتـــه یــــا دیــــږي کـــه نـــه؟

له خپـــــله ځـــانـــه او جهانه بې پروا ګرځېدو
د ماشومتوب څـــــومـــره ښــایسته دوره وه
چې لاس تر غاړې به له نازه به هـــوا ګـرځېدو
د زلمیتوب څـــومـــره ښـــایـــستـــه دوره وه
لاس په نامه به درته زه ومه اکـثــر جــانـــانـه
هغـــه اکــــرام درتـــــه یــــادیـــږي کـه نه؟

اوس هم ځوانان د خوږ په غاړو کې ټولیږي که نه
زمـــوږ د کـــلي مــــازیــــګر څـنـګه دی؟
د چټو پیغلو په کې اوس منګي ماتیږي که نه

هغه لمبه لمبه گودر څنگه دی؟
تا به شراب د موسکا راوړه له کوثر جانانه
د شونډو جام درته یادیږي که نه؟

هغه چې ما و درته جوړ په هنرمندو گوتو
هغه منگی درسره شته او که نه؟
هغه چې تا به همیشه زما جاگیر گڼلو
هغه زړگی درسره شته او که نه؟
چیرته پریوتی خو دې نه یم له نظر جانانه
د زلفو دام درته یادیږي که نه؟

ستا د پاولیو د شرنگا چې ترنم نه راځي
اوس مې سندرې سر و تال نه نیسي
ښکلي به ډېر وي خو نظر کې مې یو هم نه راځي
څوک مې دا ستا په څیر په فال نه نیسي
چې ستا د ماتو بنگړو توریې وړو په سر جانانه
د باز ناکام درته یادیږي که نه؟

١٦/ ٦/ ٢٠٠٠

ایډیال

د آرمان زړې مې د زړه پر ځمکه
کلونه وشول چې د چا ښکلې په نوم شيندلي
او وخت په وخت مې پرې د اوښکو بارانونه کړي
خو لا يې تبغ چېرته وهلی نه دی
دا کوم هوښيار سړي رښتيا ويلي
چې په مالګينو اوبو فصل نه شي
نو څه موده به کيږي
چې زه د اوښکو د څڅوبې پر ځای
د خيال مويک راواخلم
انځورومه د چا ښکلې تصوير
وختونه اوړي او زما د تخيل غيږې ته
خپله ځولۍ کې تصويرونه راوړي
د چا ښايست له ټول رنګونه راوړي
زه تصويرونو ته په ځير ګورم
ښه په دقت ښه په تدبير ګورم

زما ایډیال یې تصویرو کې نه وي
فطري ښکلا یې په رنګو کې نه وي
خو لا مایوسه نه یم یون کومه
د خپلې ورکې مې لټون کومه
مویک په لاس د چا تصویر جوړوم
لیدلي خوب ته مې تعبیر جوړوم

۲۰۰۰/۷/۱٤

غزل

چې شرنګ يې د پاوليو شــــې سندرې زېږوي
دا ښکلې خو خبرو نـــــه خـــبرې زيـــږوي

نظر يې د بنګال په کرتبونو کې پـــــوخ کړی
نازونه چې يې سترګې سحرګـــرې زيـــږوي

زما د اوښکو څاڅکي بې بــــها ، نه دي يارانو
د مينې سمندر کې مـــرغـــلرې زيـــږوي

ښتر که ترينه لاړه زموږ غرونه دې ژوندي وي
په غېږه کې ممانۍ او ګـــرګـــرې زيـــږوي

د وخت سختو سيليو ترينه ټولې بــنې وړي
باز غره کې چېرته ناست دی نوې پرې زيږوي

غزل

له چا به مروره وه هغه د سین په غاړه
څپه چې ورته پښو ته پریوته د سین په غاړه

د سپینې خولې په طمعه یمه چا ښکلې ساتلی
اوس ځکه تېروم هره غرمه د سین په غاړه

ته وا که د لونګو کرونده په کې پخه ده
سحر او مازیګر یې وي وږمه د سین په غاړه

د سین د غاړې خلک یو په ژبه یې پوهېږو
د زوږ د ترنم یې وي نغمه د سین په غاړه

د مینې یو غمزه مې ارادې کاندي بدلې
اکثر چې رانه ماته شي توبه د سین په غاړه

جانان په تصور کې راته ورو په غوږ کې ویلې
راځه بازه چې جوړه کړو یو شپه د سین په غاړه

غزل

د خولگۍ له انتظاره به راووځم
لېونی نه شم له ښاره به راووځم

د ښایست په وسعتونو کې به ګډ شم
د نغمې غوندې له تاره به راووځم
ستا ښکلا به د لېمو لپو کې وڅښم
د عمرونو له خماره به راووځم
زه به خپل زړه په اورتون د مینې پوخ کړم
لکه زر له سره انگاره به راووځم
د چا مینه به مې زړه کې لارې وکړي
لکه څړیکه له پرهاره به راووځم

په هوا کې که مې باز په نظر راغی
د کوترو له کتاره به راووځم

غزل

دې پسې نه یم چې چا څرنګه نظر کړی دی
ما خو په زړه باندې اکثر د مینې کر کړی دی

اوس خو د بنګو سره یوځای لونګ هم دودوم
د چا د غاړې لونګین په ما اثر کړی دی

ستا د کوڅې له رقیبانو مې لیمه نه سوزي
ما همیشه شکایت ستا له پورې ور کړی دی

اوس په کې جونې نه ټولیږي څپې ساندې وايي
خو ما سلام د رنګ ګودر هر مازیګر کړی دی

چې مې په خپلو ارادو باندې هم شک پیدا شي
دا مې د ښکلو په وعدو باندې باور کړی دی

چې ستا په بده وي راضي وطنه ! مور نه، نه دي
ښه په میړانه باز له هغو سره شر کړی دی

غزل

ستا د بنګړو شرنګ راته بلا خبرې زده کړلې
ما خو ستا خبرو نه اشنا خبرې زده کړلې

څه مې له بې وره میکدې، څه له رندانو نه
څه مې د پیالو له جنګېدا خبری زده کړلې

اوس به مې په زړه باندې یوه خبره نه پرېږدم
تا چې په انکار کې په موسکا خبرې زده کړلې

ښه تاند زلمیتوب مې د صوفیانو په حلقه کې و
هلته مې د پیر نه د فنا خبرې زده کړلې

چا ته چې مې نیکه مشوره له زړه نه ورکړله
هغه راته ویلې بازه ! تا خبرې زده کړلې

۲۰۰۰/۱۰/۲۱

غزل

دا نه منم چې نه یم له جانان سره یـــو ځـــای
والله هره شېبه یې له آرمان ســـره یـــو ځـای

که څه هم څه موده وشوه لـــه یـاده یې غافل یم
خو بیا هم راته ځان ښکـاري یزدان سره یو ځای

راځئ چې د ژوند ستونزو ته خو لږه غاړه ورکړو
فطرت دی چې ازغي وي او ګلان سره یـو ځای

د زړه په للمه ځمکه مې د مینې زړي شـــنه کړه
د چا یاده راځه خو له باران ســره یـــو ځـای

یارانو ویل د باز خوا ته ورځو هلته یې ګورو
سالک او نثار لاړه له کـــاروان سره یو ځای

زه لا هاغسې بندي يم

زه لا ماشوم اوم چې مې پلار له لاسه کلک نيولم
ويل يې ما سره زما په کار کې مرسته کوه
ځکه په تا باندې مې لاس سپک وي
ما به ليدل چې مې همځولي ډله ډله له مکتبه وروسته
لېرې باغونو ته چکرله درومي
ما به له ځان سره په زړه کې ويل
عجيبه نه ده چې له پلار سره په بند کې اوسم
بيا به مې پلار ته ويل
پلار جانه ما ته اجازه راکړه چې زه هم د همځولو په څېر،
چيرته چکر ووهم
خو راته پلار به ويل
"زوی جانه هغوی بې غمه دي چې خوشې ګرځي
زما او ستا په تمه لس خولې
د ډوډۍ په انتظار وازې دي"
ما به ويل پلار جانه سمه ده زه کار کومه
اوس چې څه درې لسيزې واوښتلې

ما ته لا ځان د ماشومتوب په څېر بندي ښکارېږي
له شل کلن مهاجرته وروسته
چې خپل وطن ته راغلم
نو دا یاران مې مسافر بولي
او ما ته هم ځان مسافر ښکارېږي
اوس هم هماغه د روزګار غم دی
خو چې بچي مې یاد شي
او زړه مې وغواړي چې کور ته لاړ شم
په خواره خوله له خپل بادار نه اجازه غواړمه

خیرخانه، کابل
د ۱۳۸۲ کال د زمري ۲۷ نیټه

هوډ

بیګا مې هوډ کړی و
چې زه به دا خپل نامراده ژړګی
د چا په تشه خوله خندا باندې نور و نه بایلم
او نه به چا ښکلې ته، خوږه موسکا وکړم
بیګا مې هوډ کړی و
چې به د تل لپاره
زه د خپل ژوند له کتاب
د چا د نوم توري له بېخه باسم
او بیا به هیڅ کله د چا ښکلې د نوم توري د زړه په ځمکه و نه کرم
بیګا مې هوډ کړی و
چې زه به نور د چا د نوم سره تړلی تعویض
په غاړه نه ګرځوم
ځکه چې نوره عقیده مې باندې پاتې نه ده
بیګا مې هوډ کړی و
که هغه ښکلې مې په مخه راشي
هیڅ به ور و نه ګورم
ځکه چې زه یې په لیدو باندې لمبه لمبه شم

خو چې سهار له خوبه پاڅېدمه
خدای خبر ولې مې زړه وبوږنیده
هغه ښکلو کې مې په سترګو کې راوټوکیده
او په خپل کړي هوډ مې پښې کېښودې.

غزل

دا نه وایم چې لږ د موسکا جام خو راکووه
بس دا وایم د تشې خولې سلام خو راکوه

د مینې یوه خبره درنه نه غواړم پوهیږې؟
څو ستغې سپورې ما ته څه دشنام خو راکوه

رنګین سهار دې تا ته مبارک وي مبارک
خو ما ته یو غمګین غوندې ماښام خو راکوه

په مینه خو نه ګورې په غضب خو راته ګوره
د تورو تورو سترګو څه انعام خو راکوه

د خدای په ویړه ځمکه یې ځای نه شته دی یارانو
کوترې ته دې بازه د زړه بام خو راکوه

راز

د کال اولې ورځې سترې مه شې،
دا راته وایه چې په خیر خو راغلې
خدای دې له ما سره ژوندی لره
دا ړومبی ځل نه دی چې ما باندې احسان کوې
زما په ژوند دا اوه دیرشم ځل دی،
چې خپله ښکلې څیره ما ته ښایې
وایه کنه د کال اوږدو کې خو به،
زما په څیر چا ځورولې نه یې؟
چا درته سپکې سپورې نه دي ویلي؟
چا خو به تا نه نفرت نه وي کړی؟
هو،
ته به خبره نه یې،
غواړم چې تا ته یو راز وسپړمه
تیر کال چې ته راتللې،
ستا له راتلو نه فقط یو ورځ مخکې
یو چا له ما ځنې نفرت کړی و
یو چا له ما سره سپېڅلی شان تعهد مات کړ،

یو چا زما په پاکه مینه باندې تور پورې کړ
باور دې وشه، په ایمان یې وایم
پرونۍ ټوله ورځ
د پوره کال اندېښنو
یو په یو وځوروم
دومره مې وژړل چې اوښکو مې لمن درنه کړه
شپه راغله شپې په غېږ کې ونیولم
******
خو نن سهار چې زه له خوبه ویښ شوم
د ماهیپر د غره له هسکې څوکې
ستا سور کي لمر راته د وړانګو غبرګ لاسونه راکړل
نو سم له واره مې د زړه غوږ کې شاعر ملګري وویلې:
عابده بس دی تیر په هیر وګڼه
نورې د تیر کال اندېښنې له زړه نه وغورځوه
اوس پوره کال اوښتی
د نوي کال د لمر زرینې وړانګې
درته مینه وایي:
د نوې ورځ تنکۍ شیبې
د کال تر پایه پورې
درته نیکمرغه غواړم

غزل

خو مره چې زړه باندې مې هر وخت راوریږي جانان
هو مـــره ســـاده دی هـــو مره ژر مـــرو ریـــږي جانان

سپیـــــنې روپې- يې په لمن یو ازې شرنګ نه کوي
چې لـــــمر ته وګوري د لمر غوندې پړقیږي جانان

لکـــه چـــې چـــا ورتـــه آمـین کـله ویلی نه دی
چې مـې دُعـــا غـونـدې له لپو نه تویږي جانان

داسې هم نه ده چې په ما یې ګوندې زړه سوزیږي
چې ما ته وګوري غوسه ورشي سوزيږي جـــانان

بازه ازار د کـــومـــې زانـــې تـــور وزرې بـــه وي
چې پـه لـړ خه کې دې لـه لاسـه ازاریږي جانان

غزل

لا په پام ږدمه قدم لیــــونی نـــــه یـــم
په والله در پسې سم لیــــــونــــــی نه یم

بس یو ستا د یاد بتان مې زړه کې اوسي
نور د دېر او د حرم لیـــــونــــــی نه یم

سنګباري چې د بڼو زما په زړه کــــــړې
اشنا زه خــــو ستـــا د چم لیونی نه یم

ته یې راوړې، زه یې ځکه در نه واخلم
که نه زه څه کوم غـــــم، لیونی نه یم

له کوترې نه پنجو کې بــــــڼې باسې
"بازه" زه ستا په رقم لیونی نــــــه یم

له شاعر نه ګیله

ګران کاروان چې د ښاپېرۍ په ورغوي کې شین همځولي ته (د ځنګل د لیک ځواب) لیکه، نو د څنګ یاران یې په شعرونو نمانځلي وو چې ما ته یې هم لاندینی بیت ویلی و:

کوترې راوړي د نکریزو پاڼه
شي ستا د باز منګولې سرې رایادې

خو کله چې ښاپېرۍ ورغوی پرانیست، د پورتني بیت په شمول ترینه درې بیتونه ښو بدلي وو ، خو ما ته یې له شاعر نه یوه ګیله ضرور راوړې وه.

نن مې په زړه باندې بلا وربېږې
زما شاعره ! څو خبرې لرم
لږ ورته ښه د زړه غوږونه څک کړه
یو څو ترخې یو څو شکرې لرم

* * *

ستا له قلم چې په در در وربدل
د هغو تورو ریاضت مې کړی
چې به لا سو نه ورته تا غځول
د هغو ستورو ریاضت مې کړی

آن له ماښامه تر سهاره پورې

ستا د چنار خبرې ما ژړلي
چې خپه نه شې په ایمان یې وایه
خپلې سندرې کله تا ژړلي

*　*　*

چې د سندرو کاروان تا به راوړ
شاعره ما به ترې الهام واخیست
چې میکده به ورته تا ویلې
ما به له هغې ځنې جام واخیست

*　*　*

که زما پښه به چیرته وښویده
تا به له مینې نه ډک لاس راکړ
چې به له ما نه توري وتوربېدل
زما شاعره تا به پاس راکړ

*　*　*

چې مې د زړه په خانقاه کې اوسې
پیره ! زما په سر هم لاس تیروه
له زړه مې ټولې کینې ورژوه
کله اذر په صنم لاس تیروه

*　*　*

دا یوه ګیله در نه ضرور لرمه

چې څنګه زه درځنې هېر شومه
د اوبو سر باندې د خلي په څېر
له یوې څپې بلې ته تېر شوم

* * *

چې په ورغوي کې دې نه ښکارېږي
ښا پېرۍ چېرته ورکې لارې تللي؟
ما په کې خپل تصویر ونه لیدلو
خدای خبر کومې خوا هنداري تللي؟

* * *

بس همدغه درنه پوښتنه کوم
د زړه کتاب نه دې په څه وایستم؟
شاعره دومره خو بې رنګه نه وم
ولې دې دا رنګه له زړه وایستم؟

* * *

څوک به اوس راوړي د نکریزو پاڼه؟
چې د کوترو څه پرواز نه شته
ستا د شینکي ځنګل په شنه غېږه کې
هغه د سرو منګولو باز نه شته.

پيښور ابدره روډ عرفان کلتوري مرکز

رياضت

کله چې ستا د مينې کلکې ريښې
زما د زړه په ځمکه وغځېدې
او ستا د مينې فصل مې زړه کې وټوکېده
د ليونيانو له پاچا نه مې دعا وغوښته
او ستا د مينې د رياضت په ډاډ مې تا ته ويل
در سره مينه لرم
ته اول هيښه شولې
بيا دې مهينې وروځې
د تندي نيم اسمان ته ورسوې
د څو شېبو لپاره، دې خپل باڼه په ځمکه ننه ايستل
او بيا دې خپلې جادوګرې سترګې
زما په سترګو کې راوګنډلې
تا زما سترګو کې د مينې يو توپان وليده
ما ويل چې تا به دا توپان خپلو څپو کې واخلي
او په مهينو شونډو
به راته وايې

چې زه هم د رسره مينه لرم
شپه لا تېره نه وه
چې دې خپل ځان ته پام شو
شونډې دې بوڅې کړې او سر ته دې ټکان ورکړ
راته دې وويلې
ډيره مننه چې له ما سره ته مينه لرې
خو ډېر افسوس کومه
چې ستا لپاره يوه ذره مينه هم
زما د زړه په کور کې ځای نه لري
که دې توان رسي نو زما مينه له خپله ياده وغورځوه
له څه مودې راهيسې
زه ډېره هڅه کوم
چې مې د زړه له ځمکې
ها ستا د مينې ريښې وباسمه
خو لا مې توان نه رسي
لا مې په زړه کې ستا د مينې ريښې پښې کلکوي.

۲۰۰۴ | ۰۶\۰۷\۱

د زرداد سرای د کابل منډه يي

شرط

ما درته هر وخت ويل
چې ستا فطري ښکلا
د ښايستونو ميره
نو دې ته څه اړه يې
چې په فطري ښکلا سرخي او سفيده ومږې؟
تا به ويل چې ته په دې راز باندې نه پوهيږې
دغه سرخي او سفيده د ښايستونو مجبوري وګڼه
او بيا دې دا هم ويل
چې ته زما فطري ښکلا خوښوې
زه به اوونۍ کې يوه ورځ ستا په خاطر
او ستا په اند ، فطري ښکلا کې راځم
خو شرط يې دا دی
چې به نورې ورځې
ما سره کار نه لرې
او ما دې شرط ومنه
بيا مې هغې ورځې ته شپې شمارلې
چې ته فطري ښکلا کې ما ته راشې

هغه ورځ هم راغله
چې ته فطري ښکلا کې ما ته راغلې
په دغه ورځ به بیا زما له مخې
هره بلا چپېده
زه به شله شوم چې سبا ته هم داسې راځې
تا راته ویلې چې تا شرط منلی
که شله ګي دې وکړه
نو شرط به وبایلې تاوان به وکړې
ما شله ګي وکړله
او تا له مانه لاره وشلوله

*****

زه اوس په دې راز باندې وپوهیدم
چې ښایستونه مجبوري هم لري
او دا مې ومنله
چې ما شرط وبایله تاوان مې وکړ
خو دا یوه خبره
را سره ته ومنه
اوس چې ته هره ورځ سرخي او سفیده لګوې
په دې ادا چاته ځوانې ورکوې د چا ځواني زړوې.

غزل

ستا د مـــینې تور دې وي
د غومره پـــېغور دې وي

ژوند په نغمو سور دې وي
ستا د بنګړو شـور دې وي
ټول مې غزل تـــوري دي
ښکلي په هر لــور دې وي
تل زما په ســـترګو کې
ستا ښکلی انځور دې وي
تمه د خولګۍ ښــــه وي
دا مې په تا پـور دې وي

ژوند په کـې له مینې ډک
بازه کلی کـــور دې وي

غزل

سرُ دې شمه، تال دې شمه، ترنګ دې شم
مات دې شم د شنو بنګړيو شرنګ دې شم

پریږده چې په سرو غرمو کې پوخ شمه
ستا د سپېنې غاړې تور لونګ دې شم
مينه، مينه، مينه به راوټوکي
راشه چې ليمو سره په جنګ دې شم
بس چې لاس مې ستا تر غاړې ورسي
خپل قد نه مې يو په لسه دنګ دې شم
شين دې شمه، وچ دې شمه، وره دې شم
ستا سپينو لاسونو ته سور رنګ دې شم

تا ته چې سرور په کې د ميني وي
بازه تور لوګی دې شمه بنګ دې شم

غزل

چُپ به وي او نه کوي شور خلک
څو پورې به دلته وي د زور خلک

شته دي چې اوبو ځينې هم نرم دي
شته دي چې په خوله کې ګرځيء اور خلک

وخت به خپلې چارې وکړي تير به شي
موږ به نه يو دلته به وي نور خلک

يو يې هم زما د زړګي سود نه شو
ډير که مې په زړه کې کړه انځور خلک

سپين د پرښتو لباس په تن ګرځي
دلته چې اکثر ويني زړه تور خلک

غزل

ښکار ته چې ښکاري ننښه په ننښه کـــړي
داسې مې پرې ټول نظر راټول کــــړلــو

تا چې پرې مرهم لاسونه کـــيــــښودل
ما مې پرې د زړه پـــــرهـــر راټول کړلو

پړق د سپينو ليــــچو لــــکه تورې شو
تا چې ترينه تور خــــادر راټـــول کړلو

داسې وخت دې راشي چې خلک وو ايي
سولې له نړۍ نـــــه شـــر راټول کړلو

کلکه بـــــاز پنـــجو کې زرکه ونيوه
بيا يې پرې دا خــــپل وزر راټول کړلو

د اجمل خټک د غزل پر ځمکه

غزل

مرهم لاسونه دي زما پر سینه ږدي او کـــــه نـــــه؟
جانه پرهر مې د زړګي راټــــولـــــــوې او که نه؟

زما آرمان ستا د وصال جنګ کې شهید شو ګرانې
سره لو پټه یې په مـــــــزار اوس غوړوې او کـه نه؟

ډېره موده وشوه زما پـه خوب او خـــیال کې اوسې
چیرته په ویښه هم زمـــــا غیږته راځـې او که نه؟

د غلچکیو په ځیر راشــــــې بیا په مـنډه لاړ شې
د ښکلیو یاده ما له ځانه ســــــره وړې او که نه؟

تا خو له ډېرو په پنجو کـــې بـــــــڼې وایستلې
(بازه) کوترې سره هم میــــــنه کـــوې او که نه؟

د مامور د ماندينې غږ

کله کوم ښه خواړه په ما هم لوروې او که نه؟
سپيره ماموره چې په نس مې مړوې او که؟

ټيپی مې شنه شوه په ټيپرو پتاټو سړيه
د کوم ترخکون قطغ مزه په ما څکې او که نه؟

چيرته د غوا يا مېښې لرې که په مخه درشي
راته راوړې يې دا ځواني خو به کوې او که نه؟

د کابل يخو شپو کې تن برستن کې نه تودېږي
د جلال آباد نارنج ګوپي راباندې خورې او که نه؟

په کوم خيرات که چيرته پيښ شوې په ايمان يې وايه
ما ته به وريجې د کورتۍ جيب کې راوړې او که نه؟

غزل

څو مره ژور مې زړه ته کیو تلې
څنګه زړه ور مې زړه ته کیو تلې
ما وې چې ښه ډېر درته وګورمه
په یو نظر مې زړه ته کیو تلې
یو هنګامه مې زړه کې جوړه شوله
په شور و شر مې زړه ته کیو تلې
مینې شتمن دې کړم خیرونه دې وي
لکه سره زر مې زړه ته کیو تلې
واه د ښکلا ملکې څه دې وکړل
څه په هنر مې زړه ته کیو تلې
سکڼې ماښام دې راته ښه رنګین کړ
زیړ مازیګر مې زړه ته کیو تلې
د ښکلا بُت دې په کې وتراشلو
لکه آذر مې زړه ته کیو تلې

٢٩\١١\٢٠٠٥

خیرخانه- کابل

پیوستون

کاروان سره د سولې ځو په لور د پـــــیوستـــون
لیدلی دی یارانو ما هم زور د پـــــیو ســــــتون

ملي وحدت به بیا زموږ وطـــن کـــې تامینیږي
د هر افغان په خوله کې دی یـــو شور د پیوستون

د امن تر جنډې لانـــــدې ودان بـــه وي تر تله
په مینه باندې جوړ چې وي کوم کور د پیوستون

که خدای کول ولس به مو راټول په یو تغـــر شي
لیدلی مې په خوب کې یو انځور د پیوســـتون

(عابده) یو نـــــاره له خولی نه باسم د وروری
ادا چې کړمه ژونـــد کې دا یو پور د پیوستون

غزل

چې ستا کوڅې تـــه راغلم
جوړ میکدې تـــه راغـــلم

په کې توبه مــــــاتیږي
داسې شېبې تـــه راغـلم

چـــې مې پـــه کاڼو ولي
دادی هــــغې ته راغلم

شعر کې مې شل نه کړل
لنډې کیسې ته راغلم

وی "بازه" پوخ راغـــلې
ما وی یو شپې ته راغلم

۵\۱۲\۲۰۰۵

پیښور

غزل

تا پســـــې هـــر دم گرځي
زړه مې چـــم پـــه چم گرځي

چيرته چې مـــې زړه غواړي
هلته مې قـــدم گـــــرځي

ستا مينه زمـــا ژونـــدون
تن او سيـــوري سم گرځي

چـــيرتـــه خو به وگورو
مـــا پســـې صنم گرځي

ستـــرگي بـــتخانې زما
زړه کـــې مې حرم گرځي

ميـــنه کې عـــابد مدام
جگ سرورې علم گرځي
۲/۰۱/۲۰۰۶کابل

غزل

ښکلو ته ګورم ننـــــداره کومه
خو زړه ته تیـــــر شي خساره کومه

ما یې سبــــا د لیدو نیت کړی دی
بیګاه تــــه زه استــــخاره کومه

چې راته کوم ښکلی پــــه مخه راشي
زه د شـــــوخــــــۍ مظاهره کومه

کله به ستا د وصال وس خدای راکړي
اوس غریـــبي ده ګــــذاره کومه

رانه چارګل رانـــــه پیزوان غواړي
ځمه ســــودا له بنــــجاره کومه

۰٤/۰۲/۲۰۰٦

د کابل منډيي، سرای زرداد

غزل

ستا د سينې سره په جنګ خو نه يم
ښکليه ! يو موټي لونګ خو نه يم

چې بلا ښکلي مې په څار کې ساتي
د چا په خير د چا په منګ خو نه يم

خير دی که تور لکه د سکور يمه زه
شکر د چا په زړګي زنګ خو نه يم

د زړه ټوټې په ټولو ښکليو ويشم
زه د يو ښکلې څه ملنګ خو نه يم

لکه د باز په ښکار سترګې سرې دي
جانانه زه روږدی په بنګ خو نه يم

غزل

چې بې پروانه زه له خپل ځان شومه
ایله چې اوس جانان ته ګران شومه

چې به شمال د چا وږمه راوړله
زه به په باد پسې روان شومه

چا تندی تریو کړ څوک موسکی غوندې شو
د چا رقیب د چا جانان شومه

په نیم نظر چې رانه ټول زړه یوسي
ښکلو ته زه څومره ارزان شومه

کله په بله رانه مخ اړوي
کله یې سترګو کې عیان شومه

یو درویش ته!

په ازغنو لارې سر وي
او په پېلو پښو مزل کړي
د زخمي لاسونو خاپې
رنګیني د خپل غزل کړي

* * *

ستوري راوړي په لمن کې
دا په چا باندې مین دی؟
چې هوا کې څراغ بل وړي
نو رڼا باندې مین دی

* * *

کوم تصویر ورځنې ورک دی
کاڼي شي ورته هینداره
خپل مرام ته به رسیږي
لټوي چې ورکې لارې

* * *

چې جهان پرې ښایسته شي
د آسمان ستوري امیل کړي

د جانان سپینې سینې ته
د غزل توري امیل کړي

* * *

بدرنګۍ ته نه ورګوري
ښکلا ټوله کړي راټوله
یو له جنګه یې نفرت دی
خوښوي نړۍ کې سوله

* * *

وا یي وخت د تورې نه دی
ستن راواخلئ عزیزانو
دا شلیدلی ګریوان ګورئ
دا ګنډل غواړي یارانو
۲۳/۱۱/۲۰۰۶

غزل

د پسرلي تر ښکلا د نـــــګ جانانه
پر سینه وکـــــره لـــــونګ جانانه

نن به دې ښــــه په دیدن ځان مړوم
نن دې تر ډېـــره یم تر څنګ جانانه

دا چې ډېر ډېر درته ځیر ځیر یمه زه
دا مــــې بلا ډېر خښلي بنګ جانانه

لږ خــــو راوګوره د خدای په خاطر
لږ خـــو مــــې ومنه قلنګ جانانه

کله به ته هـــم پــــه چا زړه وبایلې
کله به ته هـــم شــــې ملنګ جانانه
که مولا تا زمـــــا تـــر خوا راولي
وبه ګتهم بـــا یللی جنــــګ جانانه
۲۶/۱۱/۲۰۰۶کابل

غزل

مه راکوه غم ستـــــرګـــې راواړوه
ته او خدای صنم ستـــرګې راواړوه

ستا ښکلا به لپې لپـــــې وڅښمه
ګوره راته سم ستـــــــرګې راواړوه

تل د ستمګرې ادا نـــــــاز وړمه
نن وکړه کـــــرم ستـــرګې راواړوه

ټول به دې په سترګو کې راټول کړمه
ته خـــو پـــه یو دم سترګې راواړوه

ما مې درته زړه په لار کې ایښی دی
کیږده پرې قـــدم سترګې راواړوه
۲۹/۱۱/۲۰۰۶ کابل

د ښکلا رنګونه

زه چې اول اول مين غوندې شوم
او د رنګونو په مانا لږ و ډېر وپوهيدم
نو ما به دا سې ګڼه
چې زيړ رنګونه په رښتيا د مينتوب نښه وي
زما به هله دا باور پوخ شو
چې د مالت جونو به
خپلو ښاديو کې سندرې ويلې
نو دا ټپه يې يې ضرور ويله
((زه په مين سړي پوهيږم
يا يې رنګ زيړ وي ، يا يې شونډې وچې وينه))
کله نا کله به مې
يو زيړ بنين د تور کميس له لاندې وا چولو
او د ګريوان تڼۍ مې خلاصې ساتې
او کله کله به مې
زيړ ګل بند په غاړه واچولو
بيا به مې ټول مازيګر

آن تر خړې ماښامه
د ګودر لارې څارې
* * *
اوس چې زما مینتوب
د لیونتوب تر حده ورسیدو
نو د رنګونو دا مانا راته پیکه ښکاره شوه
ځکه چې ته په هر یو رنګ کې راشې
نو ستا له نوره رنګ رڼا واخلي
اوس راته ستا له رویه ټول رنګونه ښکلي ښکاري

۱۱/۱۲/۲۰۰۶
د کابل منډیي
سرای زرداد

غزل

اوس جانان ته سم کتلی نـــــه شمه
ځان ته خو څه غم کرلی نـــــه شمه

مینه یې په زړه کې راکـــــرلـې ده
مینې نه قسم خـــــوړلـی نه شمه

ته چې اوسې هلته ښه چابک ځمه
بل خوا تـــه قـــــدم وهلی نه شمه

ستا ښکلا په تورو کې رانغاړمه
مات مې شـــه قلم لیکلی نه شمه

شوخ نظر

داسې په شوخ نظر خو مه راګوره
هسې نه ستا د تورو سترګو له غبار څنې
الماس جوړ شي
زما د زړه په شينکي فصل لکه تندر پريوځي
بيا به مې زړه کې ستا د مينې کروندې باندې لمبې پورې کړي
د کابل منډيي، سراى زرداد
۲۰/۱۲/۲۰۰۶